

Załącznik
do Uchwały Nr IV/15/18
Rady Gminy Iłowo-Osada
28 grudnia 2018r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2019**

Spis treści:

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne i merytoryczne programu	5
III. Diagnoza problemów dotycząca nadużywania alkoholu w Gminie Łowo-Osada	6
IV. Cele programu	51
V. Zadania do realizacji	52
VI. Współpraca	54
VII. Podmioty realizujące	55
VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	55

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest programem uchwalanym corocznie przez Radę Gminy i stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łowo-Osada na lata 2016-2025 w części dotyczącej zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych i narkotykowych, zapobiegania powstawaniu nowych, niekorzystnych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.) zobowiązuje organy samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2137). Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Używanie alkoholu powoduje duże szkody zdrowotne i społeczne. Koniecznym staje się więc podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, a także działań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, aby działania takie podejmowane były już na poziomie lokalnym. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody zdrowotne, ale również społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc

w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 pozwala na odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w obszarze wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań.

II. Podstawa prawna i merytoryczna programu

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz.1390)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowo-Osada na lata 2016-2025 stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XXV/143/16 Rady Gminy Iłowo-Osada z dnia 16 września 2016 r.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492)

III. Diagnoza problemów dotyczących nadużywania alkoholu w Gminie Iłowo-Osada

Dane dotyczące problemów uzależnień i przemocy w gminie Iłowo-Osada opracowane zostały na podstawie przeprowadzonej Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Iłowo-Osada w pierwszej połowie 2018 r.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Iłowo-Osada wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy
- 2) dzieci i młodzież szkolna
- 3) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o dane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:

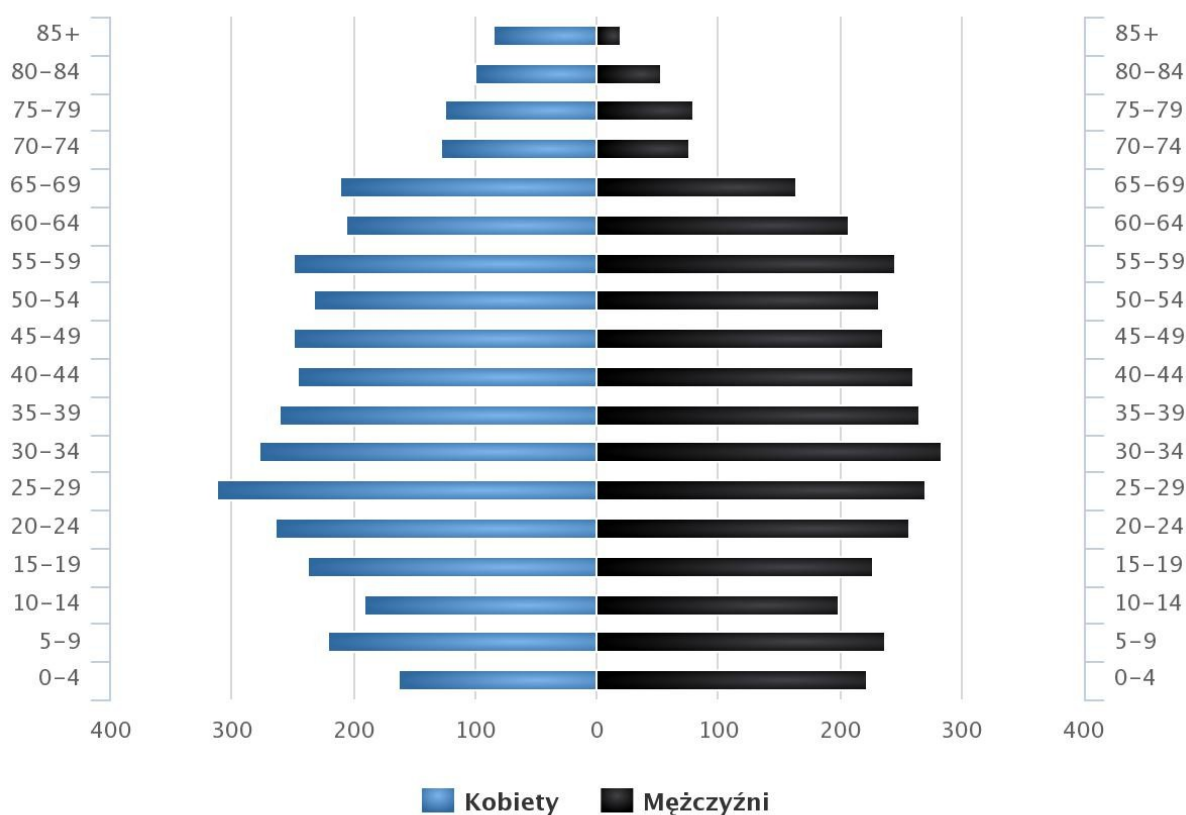
- NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie.
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadle.
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie-Osadle.
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Iłowie-Osadle.

DANE DEMOGRAFICZNE

Gminy Iłowo-Osada ma 7 293 mieszkańców, z czego 51,5% stanowią kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 2,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Piramida wieku mieszkańców gminy Łowo-Osada, 2016

(Źródło: GUS)

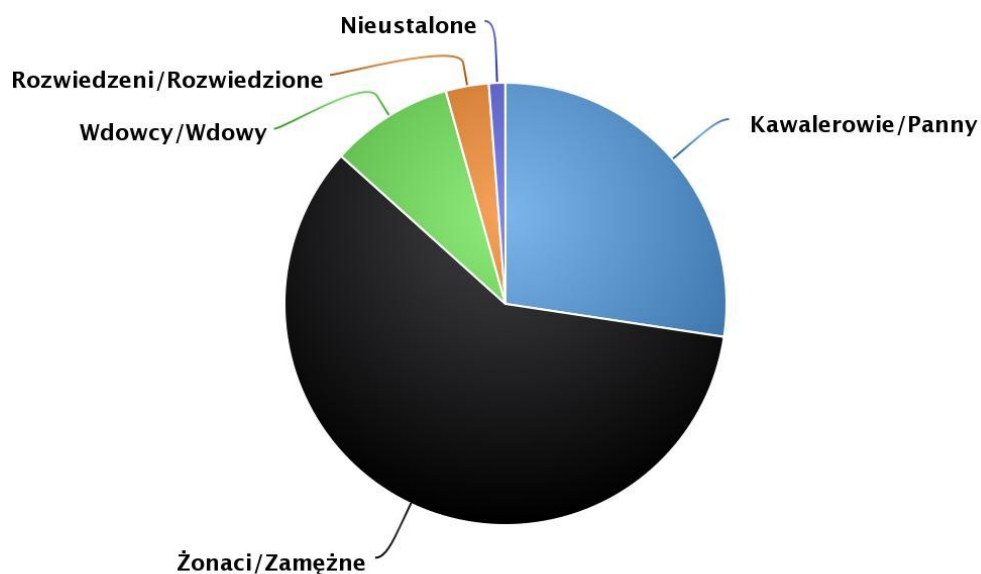
www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy gminy Łowo-Osada zawarli w 2016 roku 28 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,7 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

27,4% mieszkańców gminy Łowo-Osada jest stanu wolnego, 59,2% żyje w małżeństwie, 3,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,0% to wdowy/wdowcy.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Łowo- Osada

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

www.polskawliczbach.pl

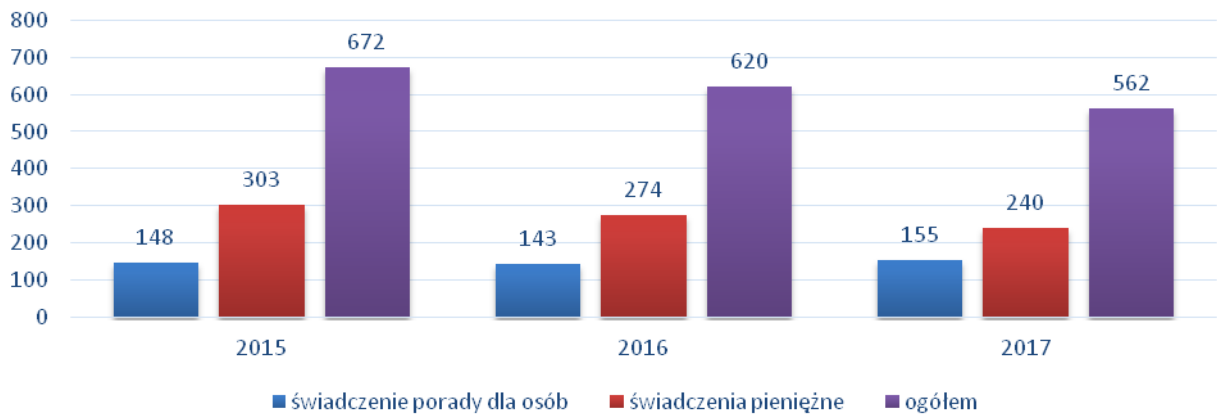
METRYKA GMINY

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba rodzin ogółem	371	358	409	302
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	22	38	36	31

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS

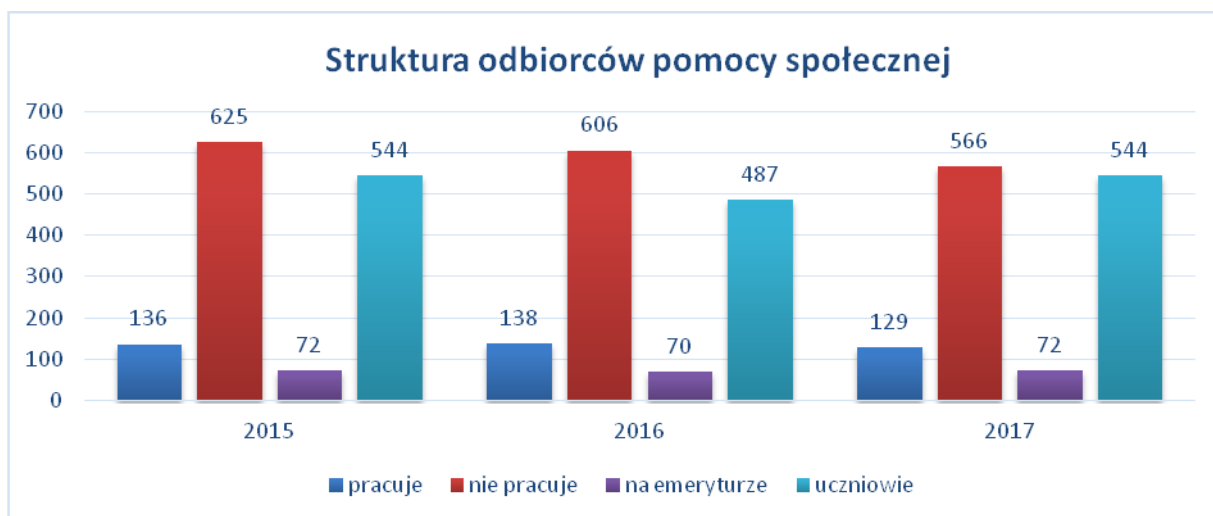
Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie

Powody przyznania pomocy	2015 rok		2016 rok		2017 rok		2018 rok – stan na 07.12.2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	151	528	170	514	174	525	129	401
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	51	289	57	315	58	323	47	259
Sieroctwo	0	0	1	6	1	5	1	4
Bezrobocie	248	824	240	776	214	668	188	556
Bezdomność	2	2	2	2	2	2	0	0
Niepełnosprawność	89	257	92	273	86	242	74	185
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	1	2	0	0	0	0	2	11
Alkoholizm	22	54	34	66	34	74	31	65
Narkomania	0	0	4	4	2	2	3	3
Długotrwała lub ciężka choroba	96	232	111	268	127	319	124	297
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	129	558	116	500	89	328	70	289
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	7	7	7	4	4	2	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS

Z tabeli powyżej wynika, że wzrasta liczba rodzin a tym samym osób w rodzinie, którym udzielana jest pomoc ze względu na nadużywanie alkoholu. Należy zaznaczyć, że problem nadużywania alkoholu rzadko występuje jako pojedyncza przyczyna, najczęściej rodziny objęte pomocą są wieloprotymowe, a na problemy składają się: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinom tym udzielono pomocy w postaci zasiłków okresowych,

celowych, pomocy w naturze oraz pomocy w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

PRZESTĘPCZOŚĆ

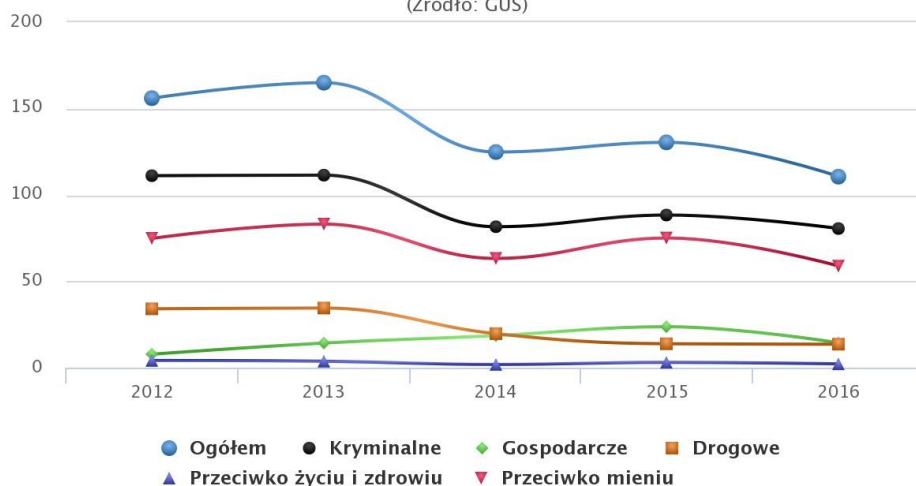
W 2016 roku w **gminie Iłowo-Osada** stwierdzono szacunkowo 111 przestępstw. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 15,17 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Iłowo-Osada wynosi 70,20% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Iłowo-Osada najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,05 (wykrywalność 64%) oraz przeciwko mieniu - 8,06 (wykrywalność 50%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,86 (100%), o charakterze gospodarczym - 1,97 (74%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,30 (90%).

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Iłowo- Osada w latach 2012 – 2016

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

PRZEMOC W RODZINIE

Procedura Niebieskiej Karty

Liczba wszczętych procedur Niebieska Karta

Instytucja wszczynająca procedurę	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2015	2016	2017	2018 – stan na dzień 06.12.2018
Razem	31	43	46	35
Policja	29	39	43	34
GOPS	1	4	1	0
Oświata	0	0	2	0
Służba zdrowia	1	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Iłowie-Osadle

Jak wynika z powyżej tabeli liczba wszczętej procedury Niebieska Karta w ostatnich latach wzrastała, jednak w ostatnim roku spadła o blisko 24%. Spadek wynikać może z wnikliwej analizy sytuacji rodziny podczas podejmowanych interwencji przez funkcjonariuszy policji.

DZIAŁALNOŚĆ
GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lp.	Działalność	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 – stan na 06.12.2018
1.	Wnioski skierowane przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w odniesieniu do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu stosowały przemoc	11	18	18	18
2.	Wnioski przekazane przez KPP w Działdowie, w odniesieniu do osób, które będąc pod wpływem alkoholu zachowywały się w sposób wymagających interwencji policji	7	4	7	5
3.	Wnioski sporządzone przez pracowników GOPS	4	12	12	12
4.	Wnioski osób z najbliższego otoczenia lub członków rodziny osób nadużywających alkoholu	5	6	15	14
5.	Inne	0	5	0	3
Łączna liczba wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu		25	45	52	52

Źródło: opracowanie własne GKRPA

Jak wynika z powyższej tabeli widoczny jest duży wzrost liczby wpływających do GKRPA wniosków osób, u których zachodzi podejrzenie, że nadużywają alkoholu. Znaczny wzrost widoczny jest we wnioskach wpływających z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Domniemać należy, że osoby nadużywające alkoholu bywają agresywne, wulgarne, wszczynają awantury domowe. Jednym z przyczyn przemocy domowej jest nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny. Widoczny jest również wzrost świadomości członków rodziny dot. nadużywania alkoholu przez najbliższych i podejmowanie przez nich działań.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie-Osadzie, w ramach swoich zadań podejmuje decyzję o sporządzaniu do Sądu Rejonowego w Działdowie III Wydział Rodzinny

i Nieletnich wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadanie GKRPA w Iłowie-Osadzie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 (stan na dzień 06.12.2018)
Liczba sporządzonych wniosków do SR w Działdowie o wszczęcie postępowania	4	4	7	14

Źródło: Opracowanie własne GKRPA

W roku 2015 decyzją Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządzonych zostało do Sądu Rejonowego w Działdowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich 4 wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu, w zakładzie odwykowym. W 2016 roku sporządzono również 4 wnioski dotyczące poddania się leczeniu zaś w roku 2017 sporządzono już 7 takich wniosków. Z uwagi na powracające i powielające się problemy w środowiskach w roku 2018 sporządzono aż 14 wniosków.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie-Osadzie w ramach swoich zadań współpracuje m.in. z NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie oraz kieruje osoby z terenu naszej gminy, potrzebujące wsparcia specjalistycznego do Ośrodka w Działdowie.

Działalność NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie

Osoby korzystające ze wsparcia NZOZ OTUiW w Działdowie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 – stan na dzień
Liczba osób uzależnionych	28	26	28	44
Liczba osób współuzależnionych	14	10	17	20
Liczba osób podejmujących terapię na Oddziale Dziennym	6	6	6	12

Źródło: Opracowanie własne NZOZ OTUiW

NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie, wykazuje znaczną tendencję wzrostową dotyczącą osób z terenu gminy Iłowo-Osada podejmujących leczenie, zarówno jeśli chodzi o osoby uzależnione jak i współuzależnione. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie-Osadzie podejmuje współpracę również z SPZZOZ w Przasnyszu – Ośrodek Leczenia Uzależnień oraz Poradnia Leczenia Uzależnień.

- **rok 2015:**
 - liczba rodzin korzystających z pomocy punktu: 31, w tym
liczba osób doznających i stosujących przemoc: 15

- **rok 2016:**
 - liczba rodzin korzystających z pomocy punktu: 28, w tym:
liczba osób doznających i stosujących przemoc: 15

- **rok 2017:**
 - liczba rodzin korzystających z pomocy punktu: 37, w tym
liczba osób doznających i stosujących przemoc: 21

RYNEK ALKOHOLOWY

ROK 2017

- Ilość podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (ogółem: 22):
 - do 4,5%: **20**
 - od 4,5% do 18%: **16**
 - powyżej 18%: **15**

- Ilość podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży:
 - do 4,5%: **2**
 - od 4,5% do 18%: **0**
 - powyżej 18%: **0**

ROK 2018 – stan na 07.12.2018

- Ilość podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (ogółem: 21):

- do 4,5%: **21**
 - od 4,5% do 18%: **17**
 - powyżej 18%: **16**
- Ilość podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży:
 - do 4,5%: **1**
 - od 4,5% do 18%: **0**
 - powyżej 18%: **0**

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Lp.	Punkty sprzedaży	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
1.	sklepy	15	17	20	21
2.	lokale gastronomiczne	4	3	1	1
3.	Razem	19	20	21	22

- *Źródło: opracowanie własne GKRPA*

Jak wynika z powyższej tabeli w Gminie Łowo-Osada nie przekroczony został limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Liczba punktów utrzymuje się na tym samym poziomie.

Według stanu na dzień 10.12.2017 roku Gminę Łowo-Osada zamieszkuje 7.322 mieszkańców, w tym 5.785 osób pełnoletnich. Tak więc na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada 366 mieszkańców ogółem, w tym 289 osób pełnoletnich.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVIII/2019/18 Rady Gminy Łowo-Osada z dnia 16 lipca 2018 r. na terenie Gminy Łowo-Osada ustalono maksymalną liczbę zezwoleń:

- 1) 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży;
- 2) 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży;
- 3) 25 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży;
- 4) 10 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży;

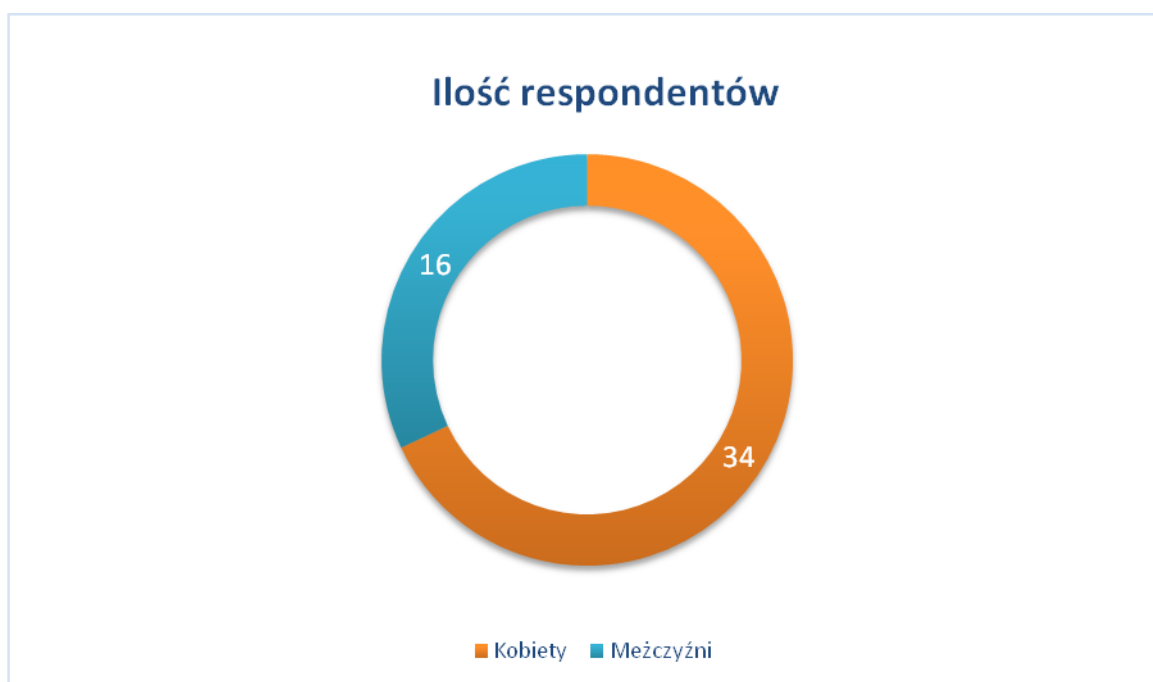
5) 10 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży;

6) 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

GRUPA BADANA

Badania miały charakter ulicznej ankiety w formie papier-ołówek i obejmowały mieszkańców gminy Iłowo-Osada, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowali o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 50 osób, w tym 16 mężczyzn oraz 34 kobiety. Średnia wieku respondentów wyniosła 36 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

1. zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;

2. zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
3. zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;

PODSTAWOWE PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców gminy Iłowo-Osada.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	0%	48%	52%	0%
Zanieczyszczenie wody	0%	50%	50%	0%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	0%	54%	46%	0%
Bezrobocie	0%	84%	16%	0%
Bieda, ubóstwo	0%	80%	20%	0%
Bezdomność	0%	20%	76%	4%
Wzrost przestępczości	0%	50%	50%	0%
Kryzys rodziny	0%	70%	30%	0%
Kryzys norm moralnych	2%	64%	34%	0%

Do najpoważniejszego problemu społecznego w opinii mieszkańców można uznać: **bezrobocie (84%) oraz biedę i ubóstwo (80%)**.

W kontekście dostępnych danych zastanych obawy badanych mieszkańców wydają się zasadne. Wynika to z faktu, że: „W całym województwie warmińsko-mazurskim, a także powiecie działdowskim obserwuje się w dalszym ciągu zjawisko utrzymującego się wysokiego poziomu bezrobocia o charakterze trwałym i strukturalnym. **Niewątpliwie również na gospodarce gminy Hłowo-Osada echem odbiły się skutki kryzysu gospodarczego, który rozpoczął się właśnie w 2007 r.** Spadek dynamiki gospodarki narodowej z pewnością miał wpływ na rozwój małych społeczności lokalnych, co wyraźnie widać w danych statystycznych, które są odbiciem sytuacji na rynku pracy”¹.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Jednak nie potwierdza tego rozkład deklaracji, jaki uzyskaliśmy w trakcie badania. Ponad połowa Polaków (53%) twierdzi, że pije alkohol, ale tylko od czasu do czasu i mając ku temu dobrą okazję. Można to nazwać umiarkowanym stylem picia. Niewielkie grupy badanych deklarują częste (4%) i dosyć częste (7%) wykorzystywanie różnych okazji do napicia się alkoholem. Co szósty respondent (16%) przyznaje, że unika okazji do tego, żeby pić alkohol, a prawie co piąty (19%) deklaruje abstynencję. Warto zauważyć, że pewien normatywny styl picia nie zmienił się od dziesięciu lat, gdyż w badaniu z 1997 roku respondenci odpowiadali bardzo podobnie².

Kolejne badania CBOSu, z 2010 roku, wydają się potwierdzać wskazane wcześniej tendencje Polaków w picu alkoholu. Mianowicie: Od alkoholu nie stroni ponad trzy czwarte dorosłych Polaków (76%), przy czym dwie trzecie (65%) twierdzi, że pije czasami, a co dziewiąty (11%) – że często. Ponad jedna piąta badanych (22%) deklaruje abstynencję. W ciągu ostatnich trzynastu lat zwiększyła się (o 6

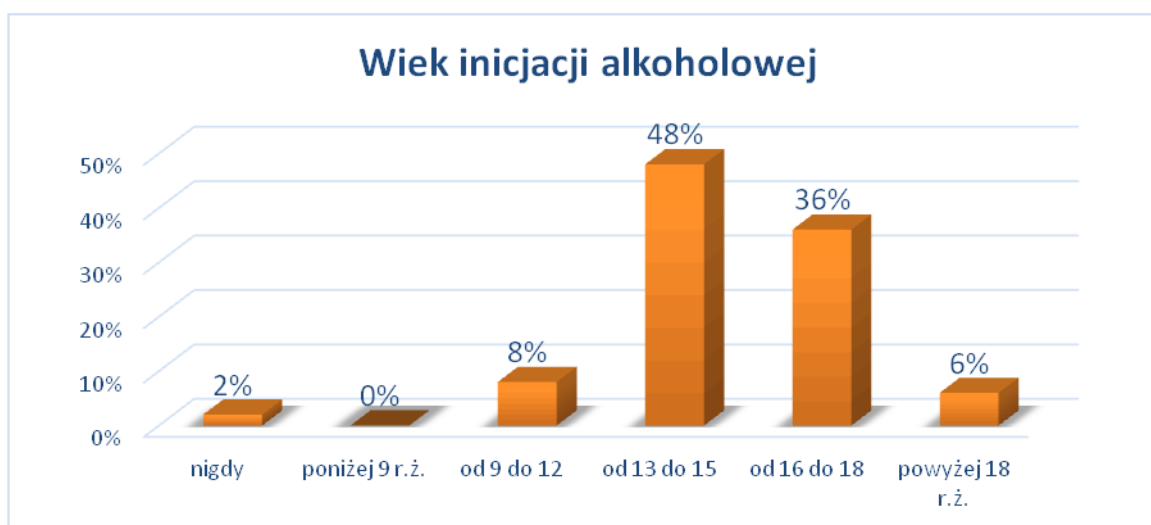
¹ Na podstawie dokumentu należy wnioskować, że głównym celem rozwoju gminy Hłowo-Osada powinien być wszechstronny rozwój, który można osiągnąć m.in. poprzez ograniczenie strefy ubóstwa, bezrobocia i poprawę życia mieszkańców. Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy Hłowo Osada na lata 2016-2025*, BIB Consulting Sp. z o.o., styczeń 2016, s. 39.

² Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.
Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2007/K_039_07.PDF (dostęp: 16.06.2017)

punktów procentowych) grupa abstynentów, zmałał zaś (o 4 punkty) odsetek tych, którzy rzadko piją alkohol³.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. **48% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na okres między 13 a 15 rokiem życia**. Kolejna najwyższa wartość odnosi się do lat między 16 a 18 r.ż. – 36%. **Generalnie należy stwierdzić, że badani mieszkańcy gminy, w perspektywie wieku rozwojowego, dość wcześnie spróbowali alkoholu.**

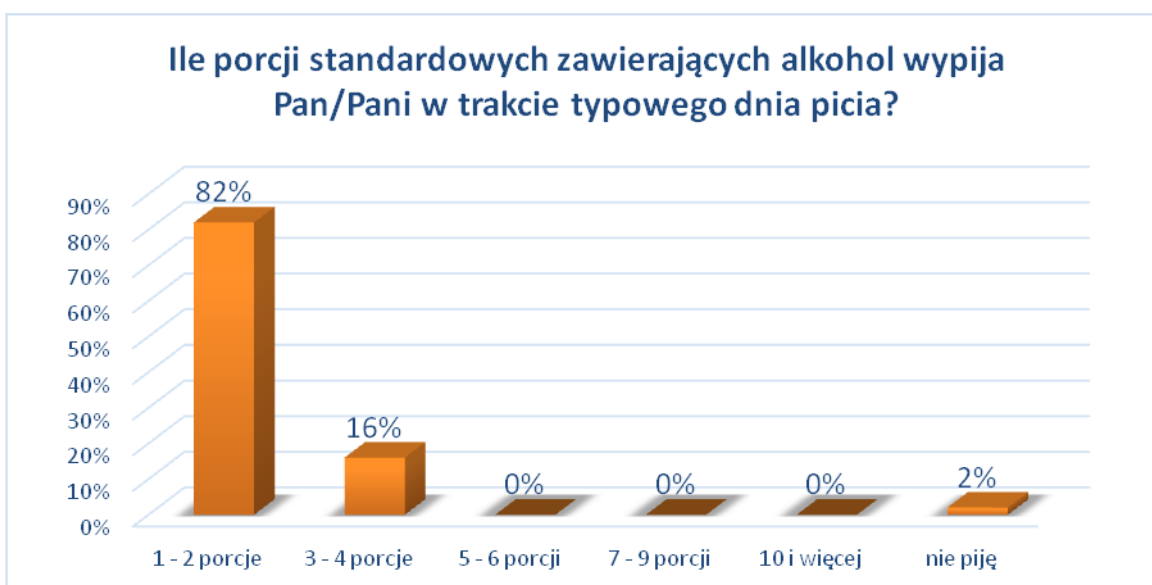
Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Tylko **2%** respondentów to osoby deklarujące **abstynencję**. Największa liczba badanych przyznała że pije alkohol kilka razy w roku (30%) oraz kilka razy w miesiącu (30%). 18% mieszkańców przyznaje się do spożywania alkoholu kilka razy w tygodniu. Otrzymane wyniki można podsumować stwierdzeniem, że **większość mieszkańców pije alkohol sporadycznie**.

³ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec alkoholu*, Warszawa, sierpień 2010. Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_116_10.PDF (dostęp: 19.06.2017).

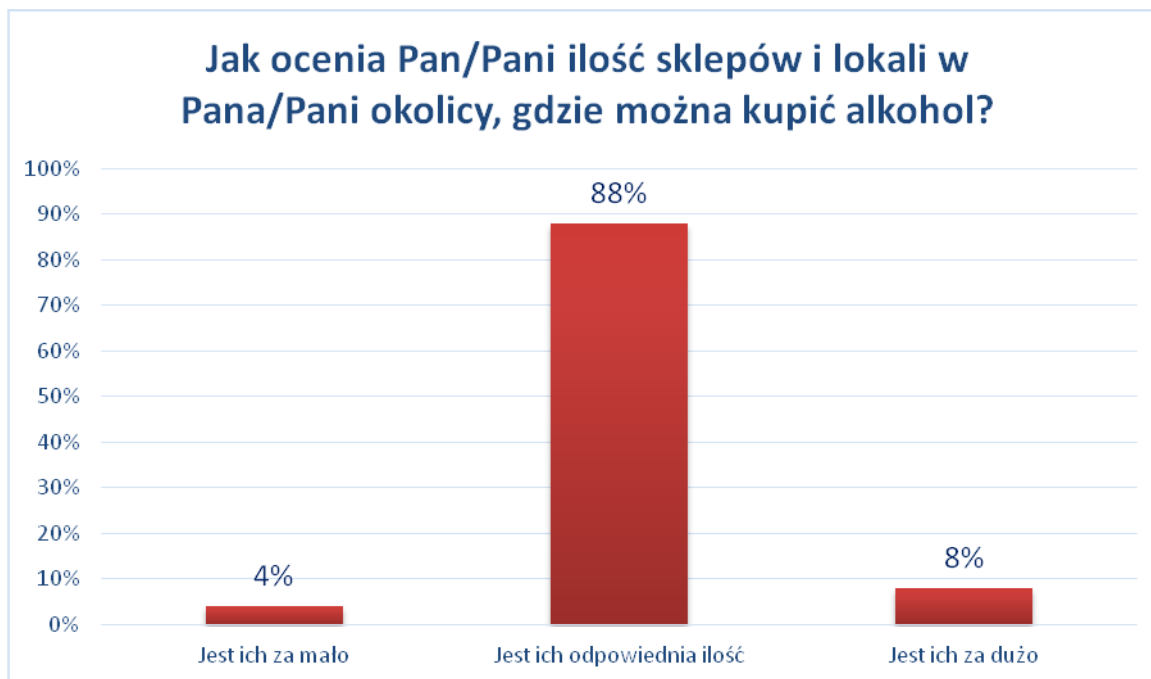

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego **ilości**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklaruwali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 – 2 porcje alkoholu – 82% (0,5 – 1 piwa, 1 – 2 kieliszki wina lub 1 – 2 małe kieliszki wódki) **lub 3 – 4 porcji (16%)**. 2% badanych to osoby niepijące. **W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Iłowo-Osada odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o dość niskim poziomie ryzyka.**

88% mieszkańców gminy Iłowo-Osada uważa, że **w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów**, w których można kupić alkohol, jednocześnie 8% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Iłowo-Osada, ponieważ **52% mieszkańców udzieliło błędnej odpowiedzi**⁴.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **łącznie 66% uważa, że: „dostęp do alkoholu nie powinien być ograniczony lub kontrolowany”**. Jednocześnie **90% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**. Również 60% badanych raczej przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach.

Można uznać, że wysoki odsetek badanych mieszkańców przyjmuje konstruktywne postaw wobec alkoholu

łącznie 100% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie niewielkich ilości alkoholu, również 90% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Dodatkowo, 100% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że można prowadzić samochodu nawet po spożyciu niewielkich ilości alkoholu.

⁴ Oznacza to wskazanie odpowiedzi *raczej się zgadzam*.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	0%	52%	44%	4%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	0%	34%	44%	22%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	0%	90%	10%	0%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	0%	60%	40%	0%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	0%	10%	68%	22%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	0%	0%	30%	70%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	0%	30%	70%

PRZEMOC W RODZINIE

PRZEKONANIA DOTYCZĄCE WYCHOWANIA DZIECI

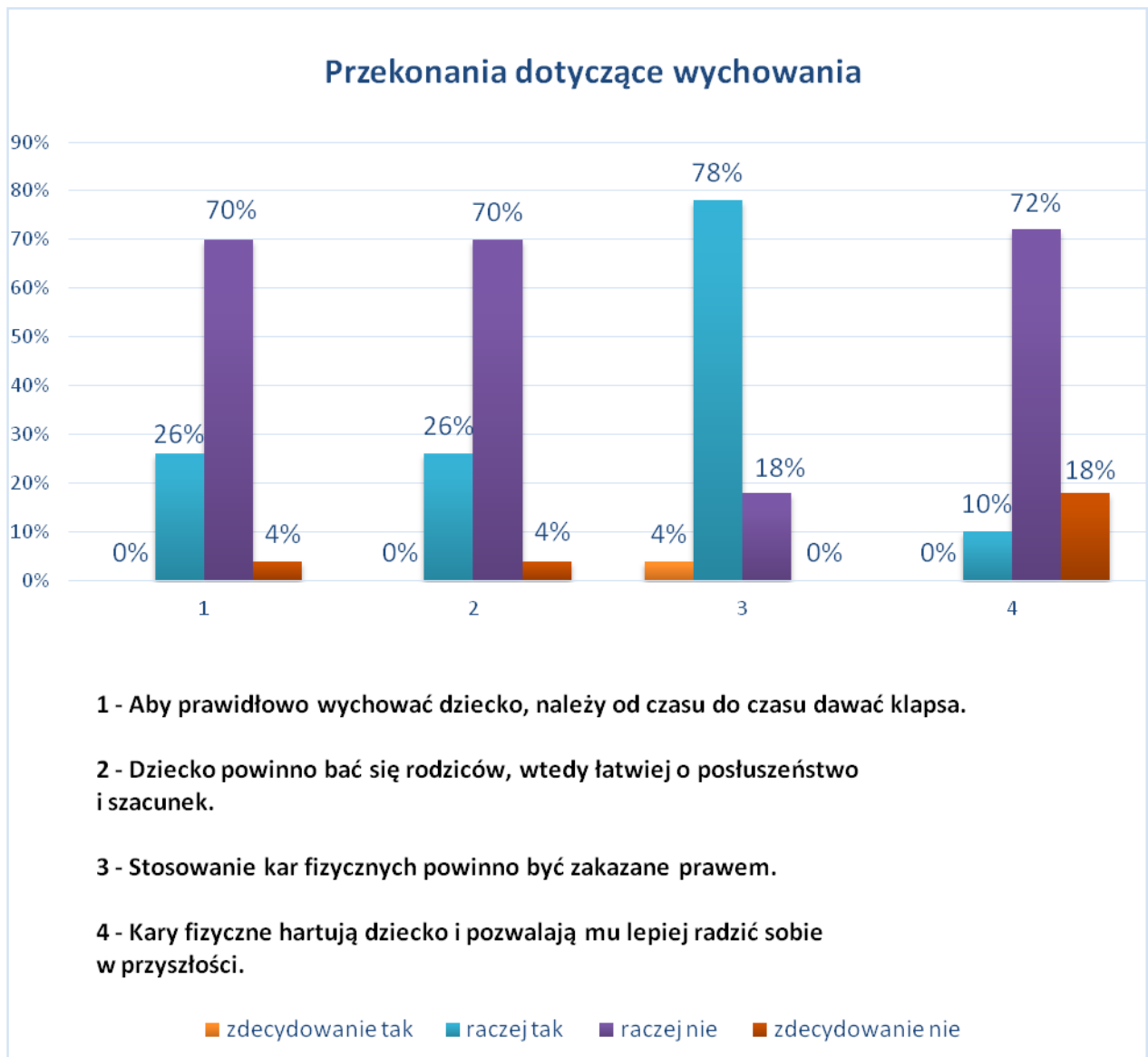
Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” w większości spotkało się z odrzuceniem przez respondentów – łącznie **74% mieszkańców nie zgadza**

się z takim stwierdzeniem. Jednocześnie 18% badanych raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kary fizyczne powinny być zakazane prawem.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 74% respondentów. Dodatkowo, łącznie 90% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala im sobie lepiej radzić w przyszłości. Pozwala to przyjąć, że rodzice preferują karanie, które nie godzi w godność dziecka i nie narusza jego fizyczności.

Powyższe wartości pozwalają sądzić, że badani przejawiają postawy wychowawcze, które właściwe są dla konstruktywnego i pozytywnego podejścia do dziecka oraz opieki nad nim.

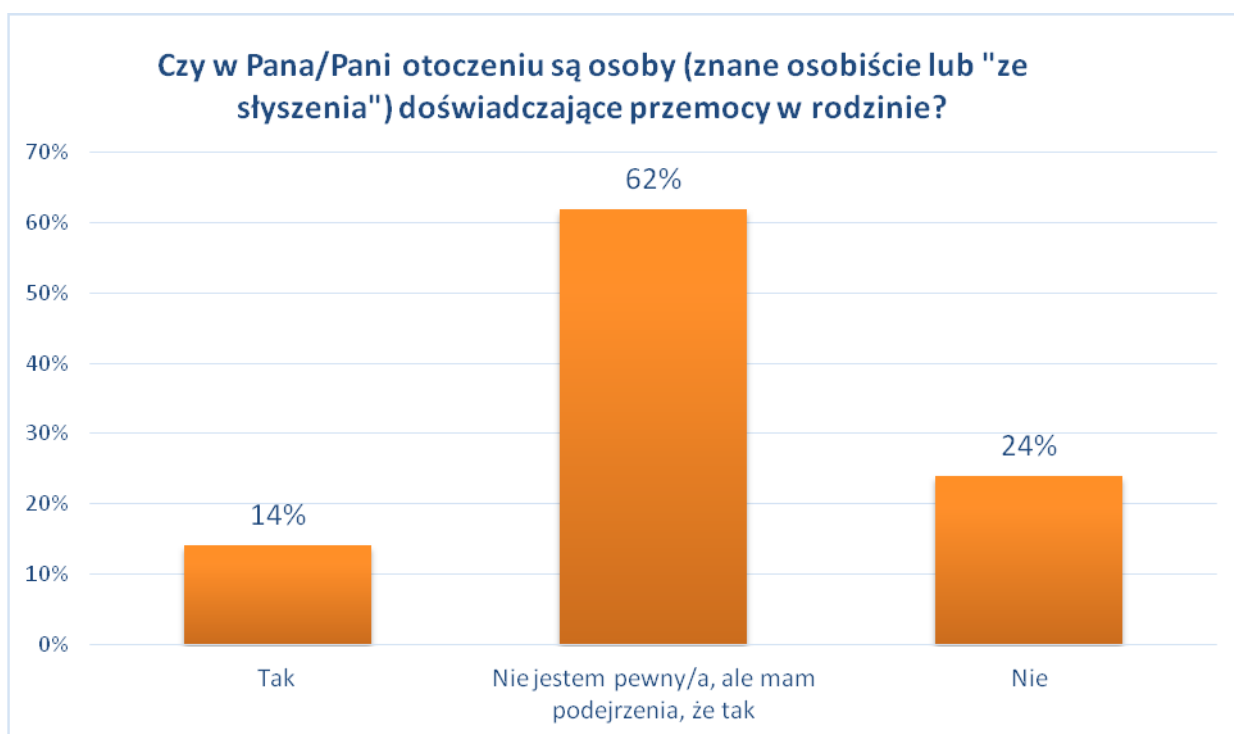

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w restauracji, kawiarni lub na dyskotecce, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji⁵.

Powyższe wyniki są zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki cytowane wyżej. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wyniki badań są niepokojące, ponieważ 14% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie a 62% podejrzewa, że tak się dzieje.

⁵ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, czerwiec 2012.

Wśród badanych mieszkańców tylko **28% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.**

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

łącznie 100% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że leczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w domach w tzw. „marginesu społecznego” – łącznie 66% mieszkańców gminy Łowo-Osada jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie.

98% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na generalnie wysoką wiedzę na temat specyfiki przemocy wśród części badanych mieszkańców. **Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: zgadzam się i zdecydowanie się zgadzam:**

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – 6%;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – 8%;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – 2%.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	28%	72%	0%	0%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	24%	42%	32%	2%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	28%	70%	2%	0%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	6%	68%	26%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	8%	62%	30%

Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	0%	2%	58%	40%
---	----	----	-----	-----

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupa badana stanowiła 10 kobiet i 5 mężczyzn. 8 respondentów, to pracownicy punktów. Natomiast 7 osób, to ich właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 50 lat.

CEL BADANIA

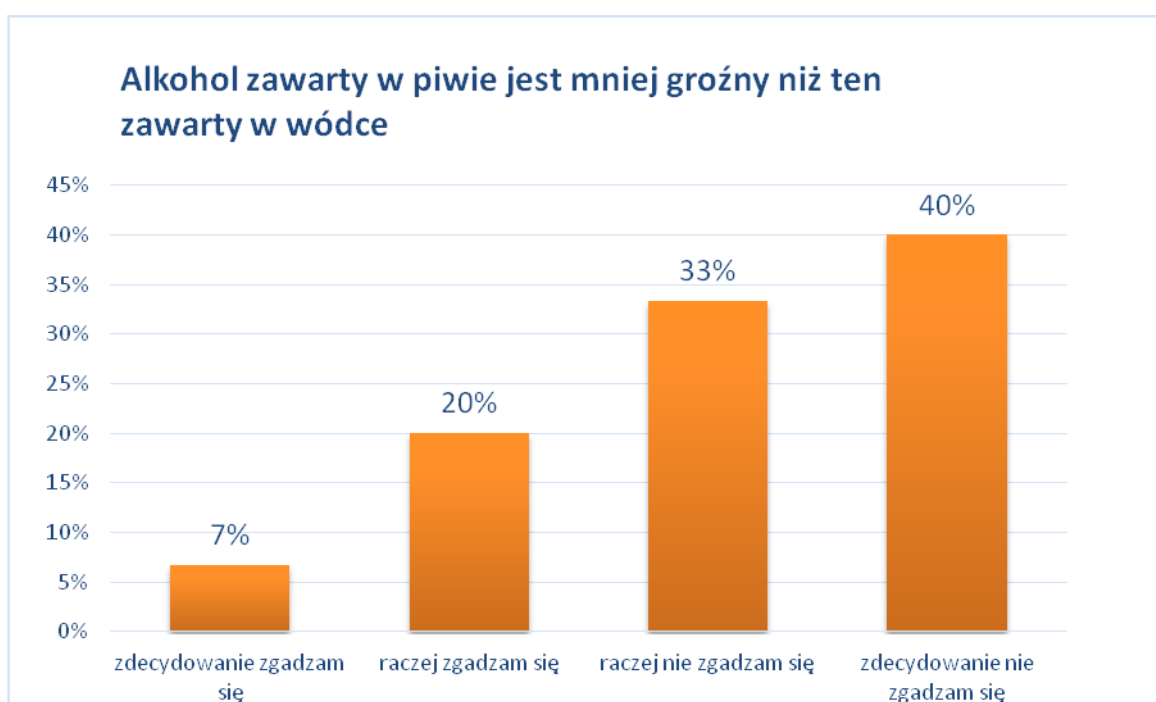
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemne sytuacje zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

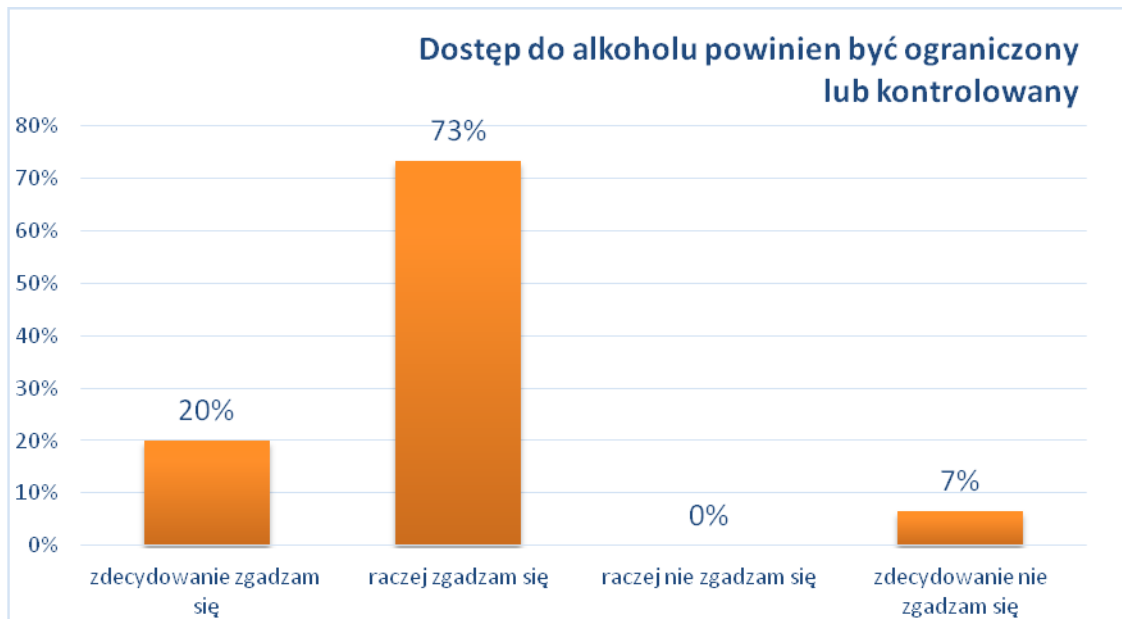
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

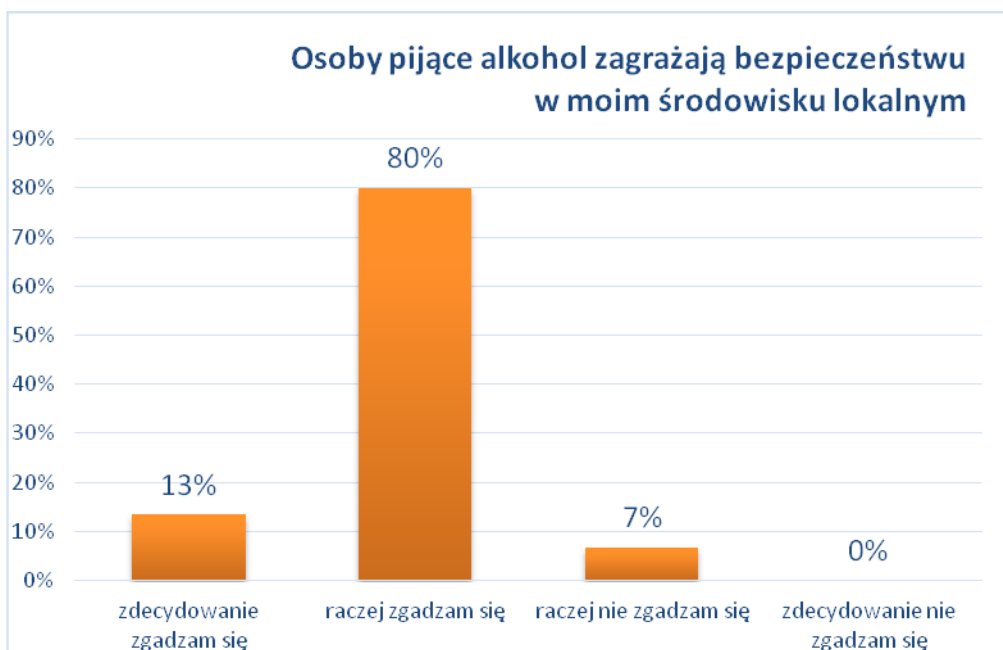
łącznie 73% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że alkohol zawarty w piwie oraz winie jest tak samo groźny jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o wysokim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

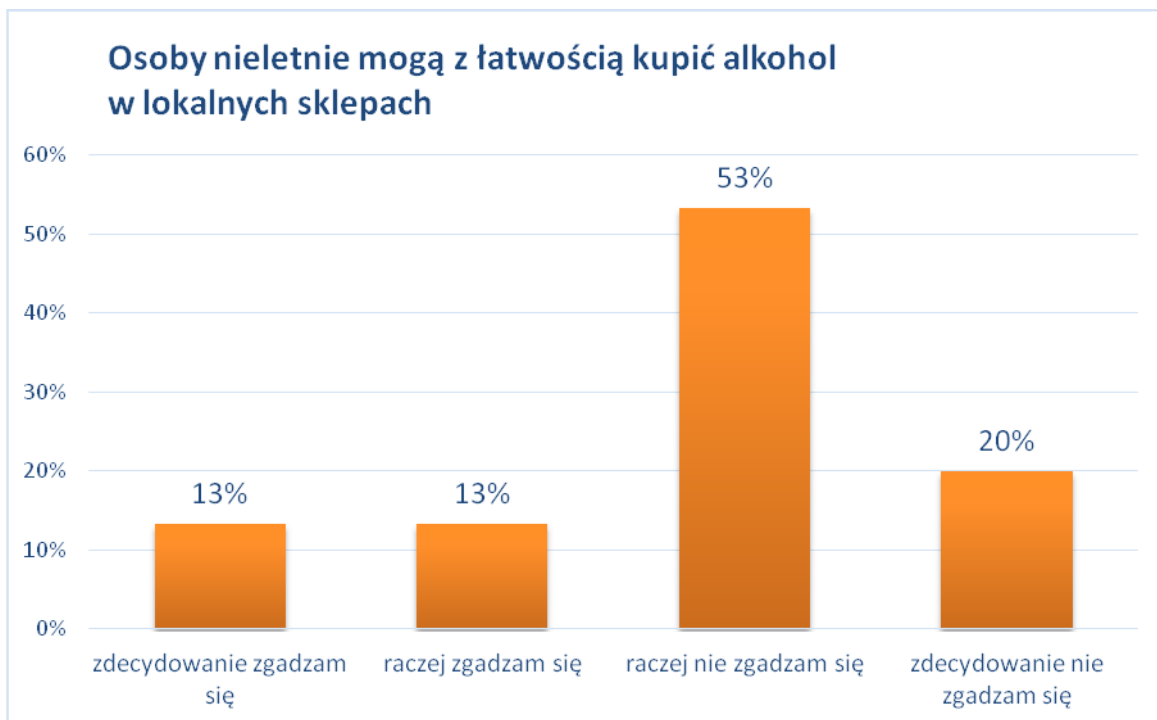
łącznie 93% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. 7% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli nie uważa, aby dostęp ten powinien podlegać kontroli.

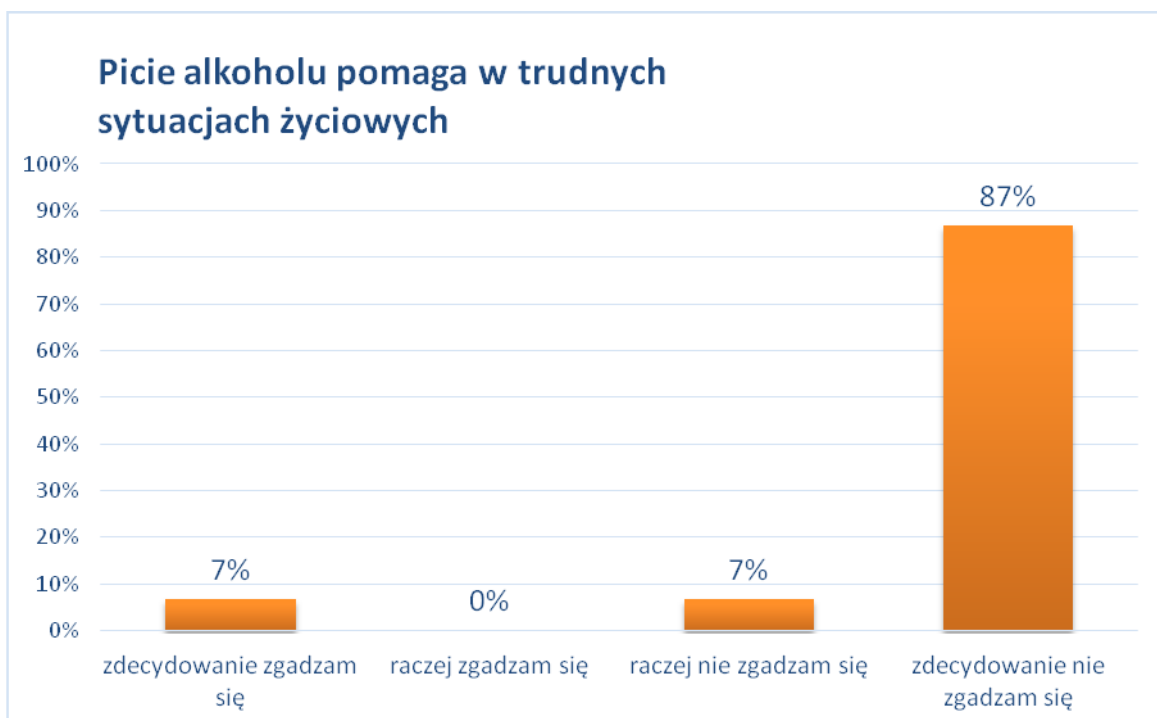
łącznie aż 93% respondentów zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

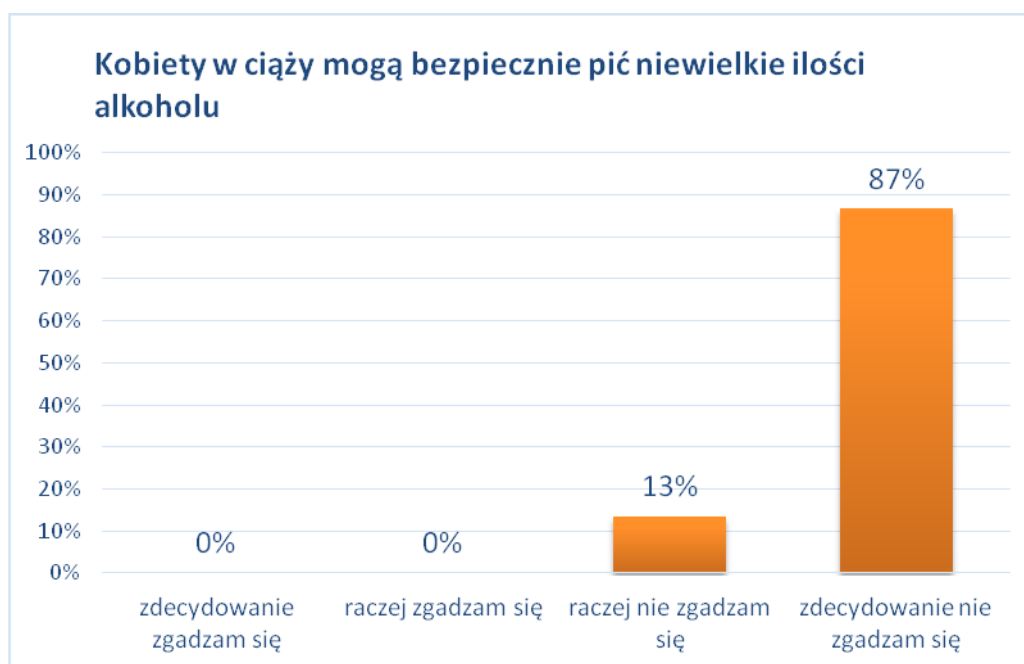
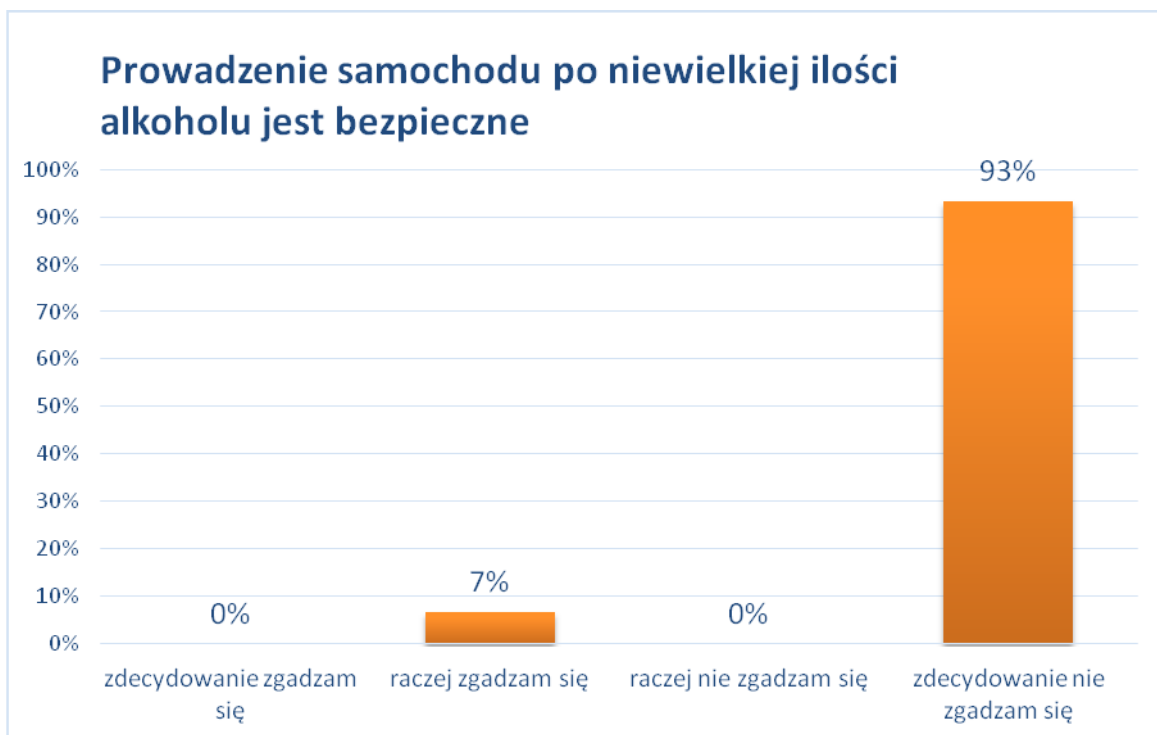

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. Odpowiedzi sprzedawców wydają się jednoznaczne: **łącznie 73% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.** 26% ankietowanych uważa, z kolei, że zakup ten jest raczej łatwy.

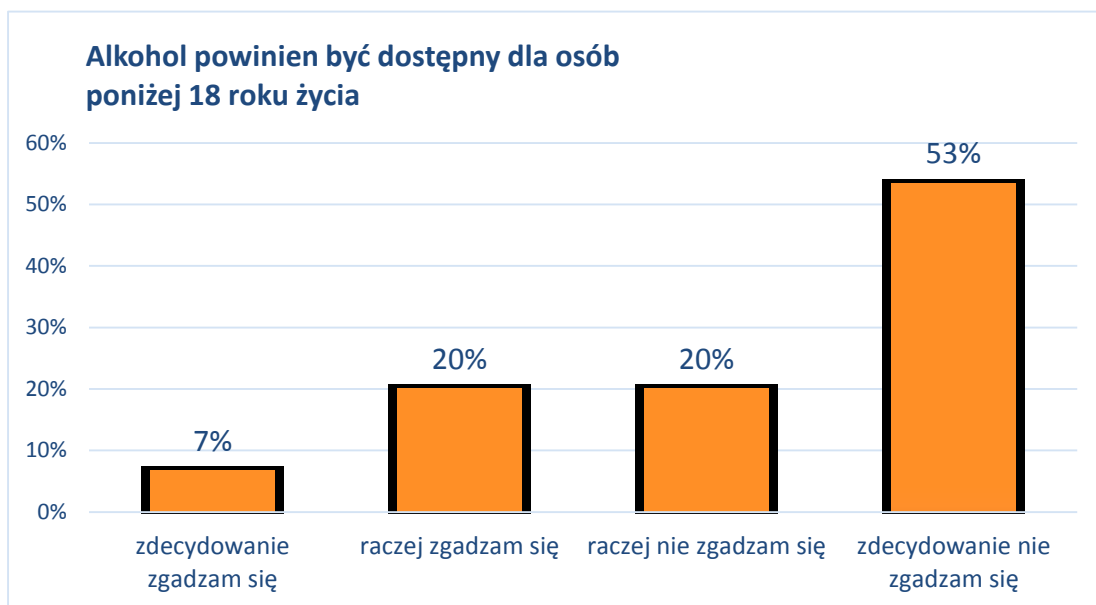

łącznie 94% sprzedawców sprzeciwia się stwierdzeniu, że spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Dodatkowo, 93% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Dodatkowo, łącznie 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

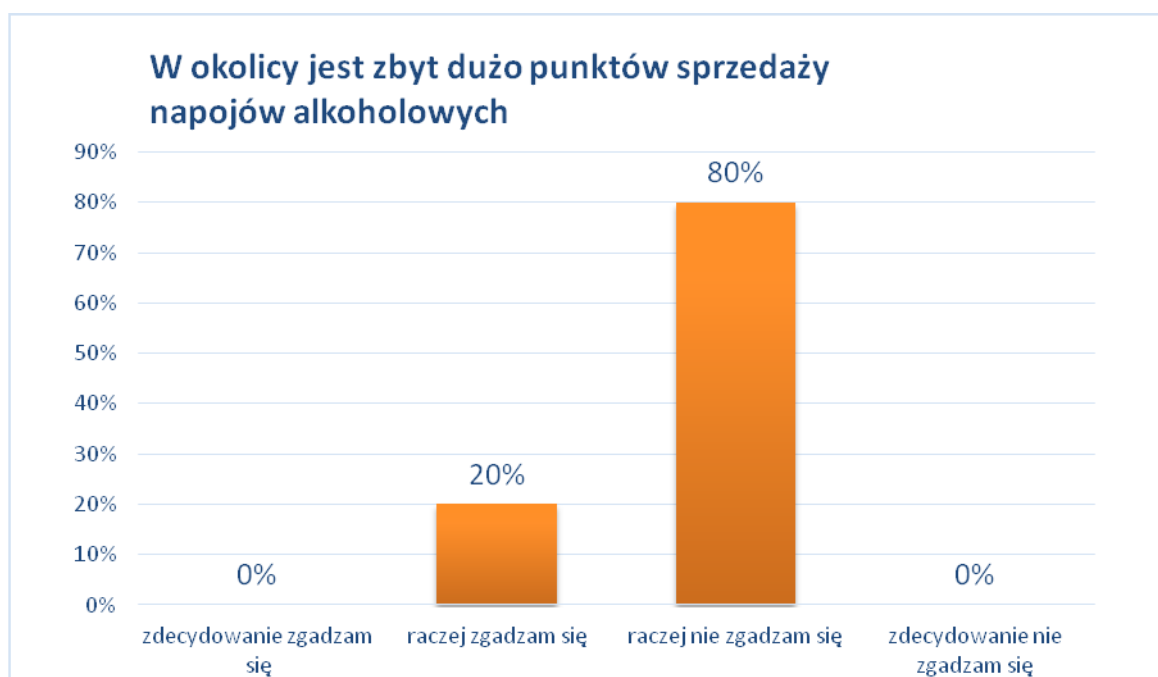

łącznie 73% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Iłowo-Osada **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.**

80% badanych raczej nie uważa, aby w okolicy było zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

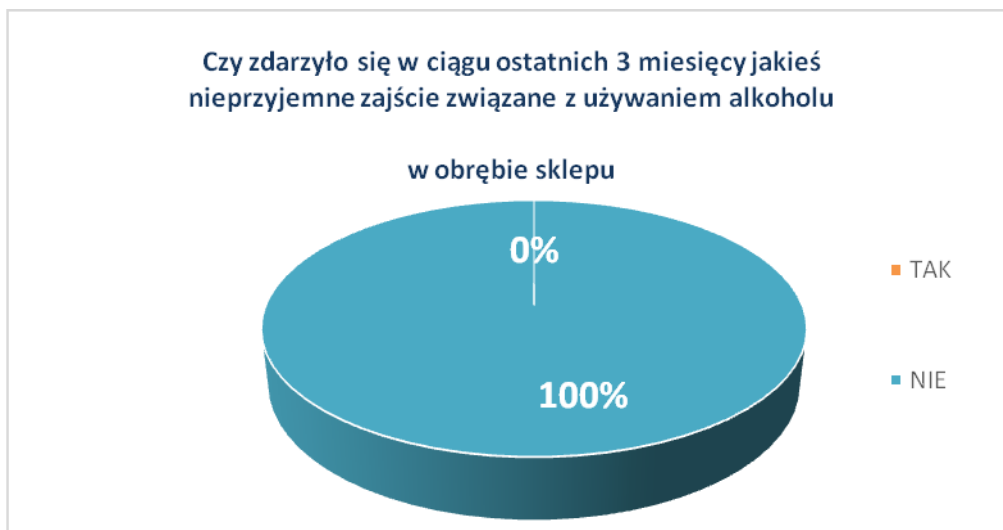
Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Łtowo-Osada deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w miesiącu (60%) a kolejne 33% twierdzi, że kilka razy w roku.** Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie są podejmowane na terenie gminy sporadycznie.

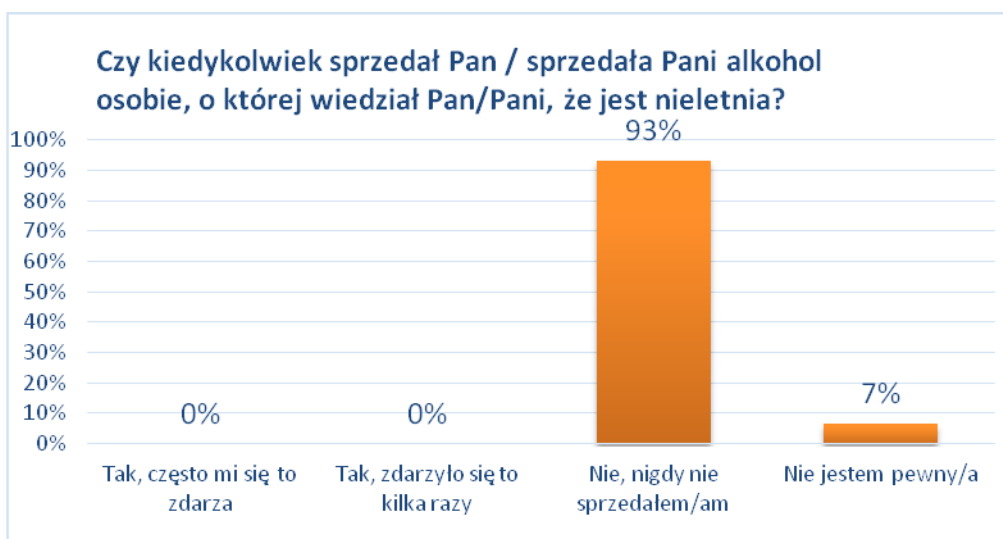
Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 73% badanych stwierdziło, że zdarza się kilka razy w roku a kolejne 13%, że kilka razy w tygodniu oraz miesiącu.

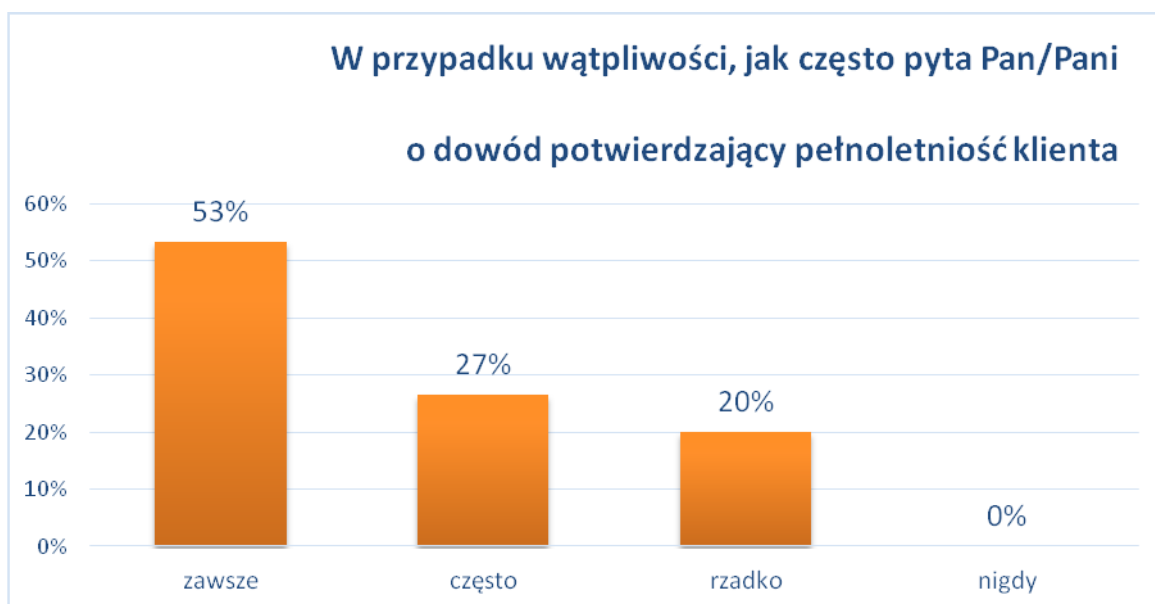
Żaden z przebadanych sprzedawców nie przyznał, aby w ciągu ostatnich 3 miesięcy doszło do nieprzyjemnych zajęć związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. Nie było również potrzeby, aby wezwać policję lub straż miejską z prośbą o interwencję.

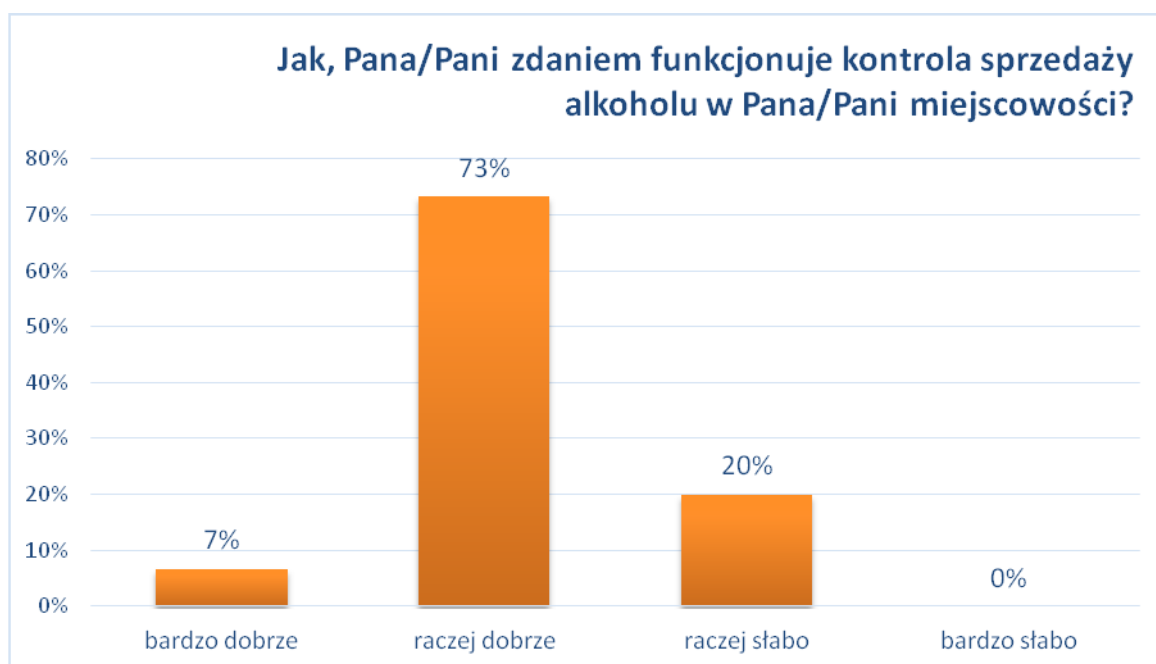
Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu osobom wydaje się jednoznaczny - 93% badanych wskazało, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobom, co do których miały podejrzenie, że są nieletnie a 7% badanych wskazało, że nie jest tego do końca pewnym.

W przypadku wątpliwości, co do wieku, **53% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek; często robi to 27% osób a rzadko 20%.**

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Iłowo-Osada. **Łącznie 86% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

METODOLOGIA

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec alkoholu.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych, klas gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych.

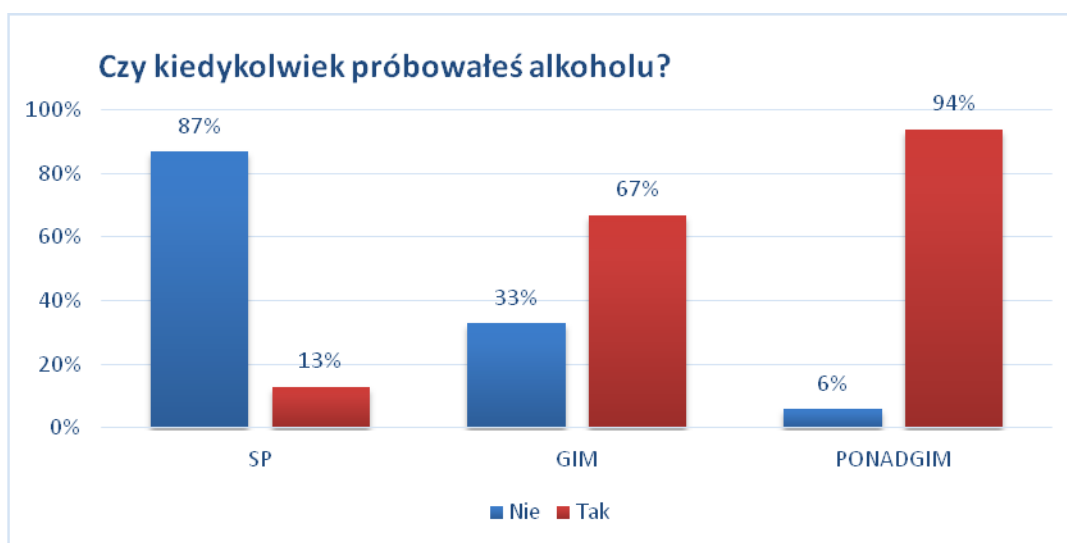
Liczebność grup badanych

Szkoły Podstawowe (SP)	245
Klasy gimnazjalne (GIM)	203
Szkoły ponadgimnazjalne (PONADGIM)	99
ŁĄCZNIE	547

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL

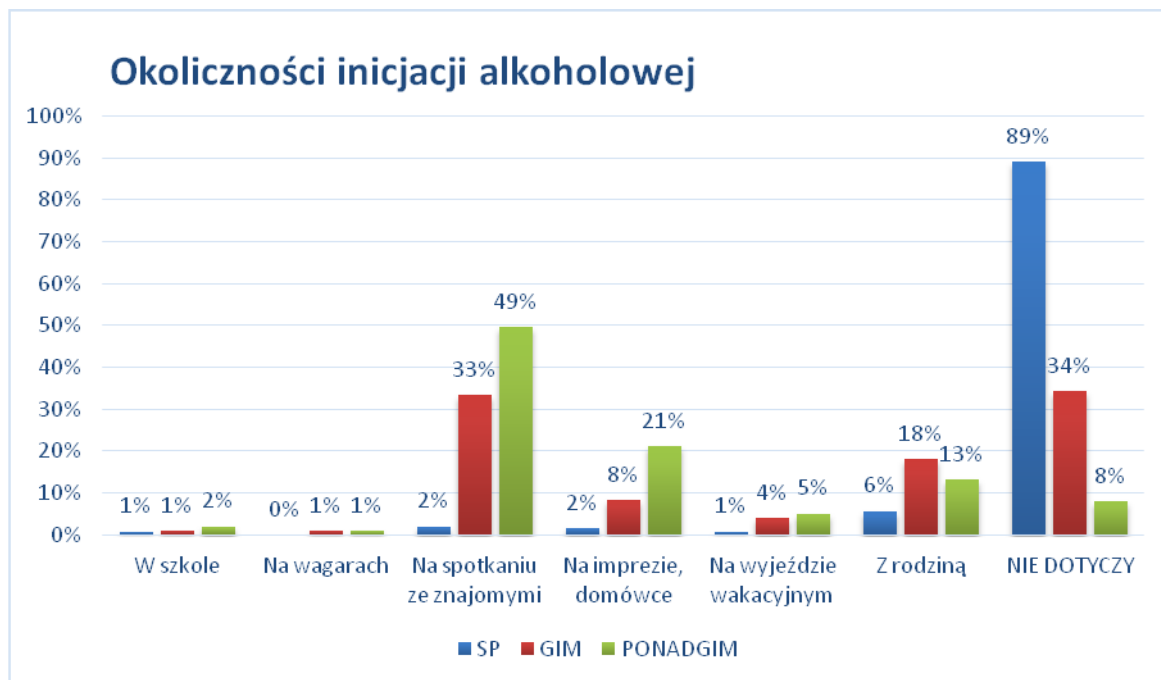
Według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankiety w Szkołach ESPAD z 2015 r.⁶ napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Badania ogólnopolskie wykazały, że próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. **Na tle badań ogólnopolskich uczniowie szkół klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wypadają korzystniej – inicjację alkoholową ma za sobą: 13% badanych uczniów SP, 67% uczniów GIM oraz 94% uczniów PONADGIM.**

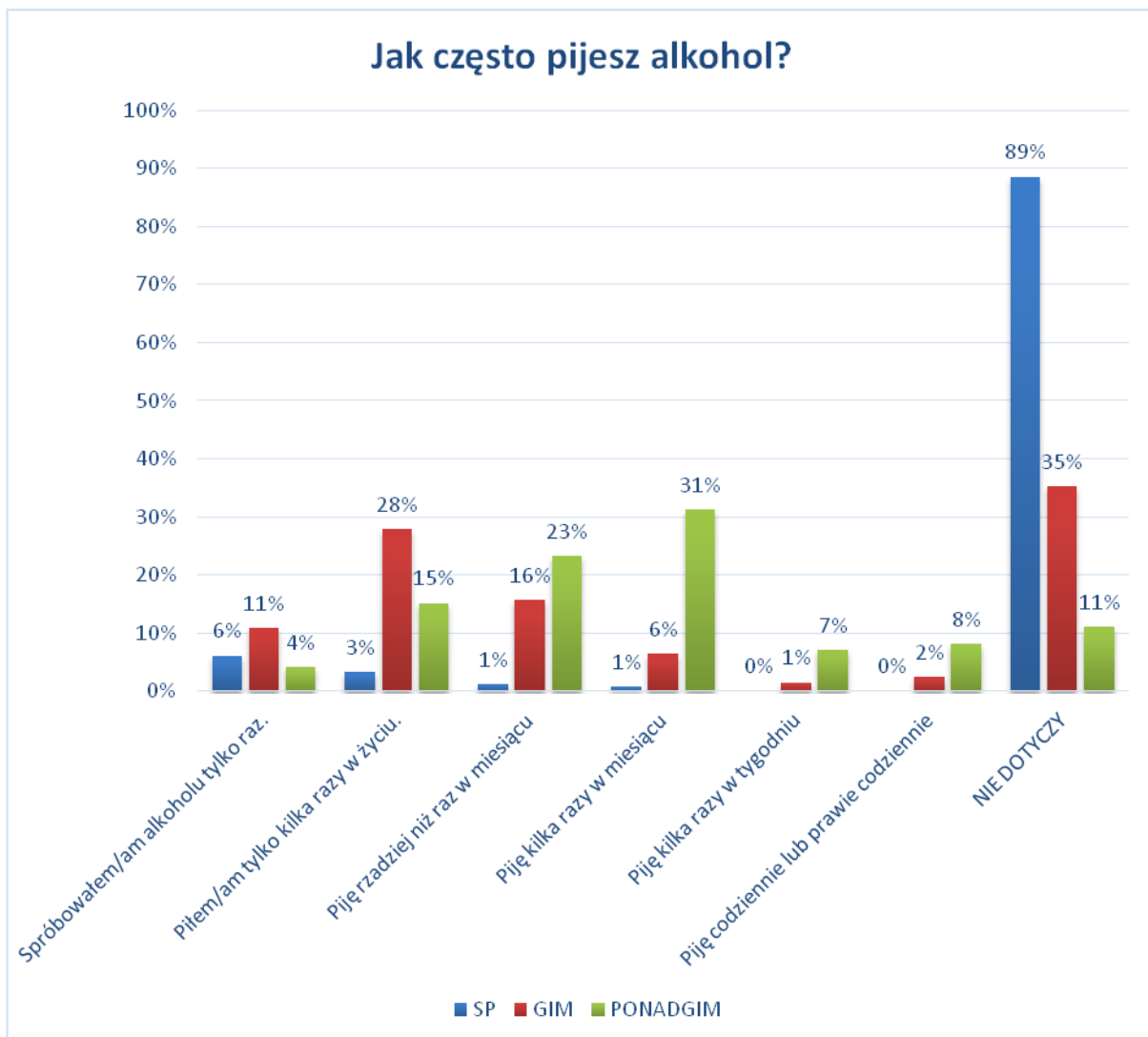
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów są spotkania ze znajomymi (SP – 2%; GIM – 33%; PONADGIM – 49%); impreza/domówka (SP – 2%; GIM – 8%; PONADGIM – 21%) oraz towarzystwo rodziny (SP – 6%; GIM – 18%; PONADGIM – 13%). Wynik wśród nich wydaje się potwierdzać prawidłowość związana z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z

⁶ Jerostawski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.*; KBPN, PARPA, IPiN; Warszawa 2015.

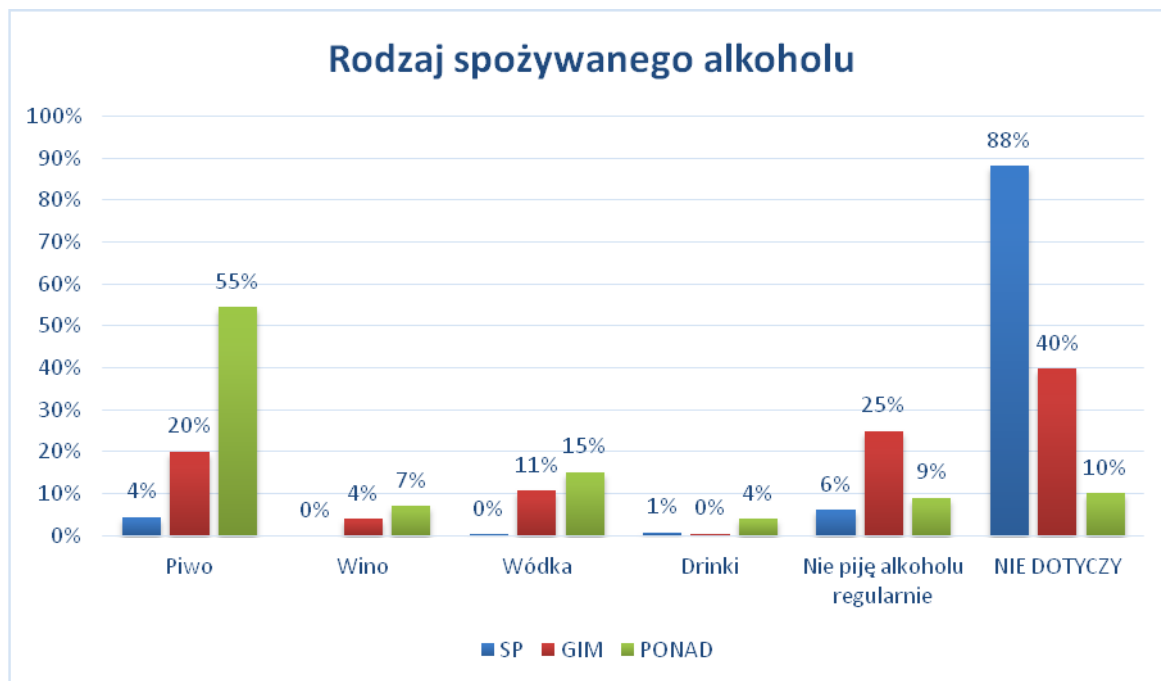
najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają alkohol. **6% uczniów szkół podstawowych miało jednorazowy kontakt z alkoholem lub piło kilka razy w życiu (3%).** Również uczniowie gimnazjalni najczęściej sięgali po alkohol tylko kilka razy w życiu (**28%**) a **11% piło go tylko raz**. Kilka razy w miesiącu spożywanie alkoholu deklaruje 31% uczniów szkół ponadgimnazjalnych a 8% z nich deklaruje, że pije codziennie lub prawie codziennie.

Uczniów zapytaliśmy w następnej kolejności o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP – 4%; GIM – 20%; PONADGIM – 55%). Najstarsi uczniowie preferują także wódkę (GIM - 11%; PONADGIM – 15%). Deklaracje uczniów, których to pytanie nie dotyczy: SP – 88%; GIM – 40%; PONADGIM – 10%.

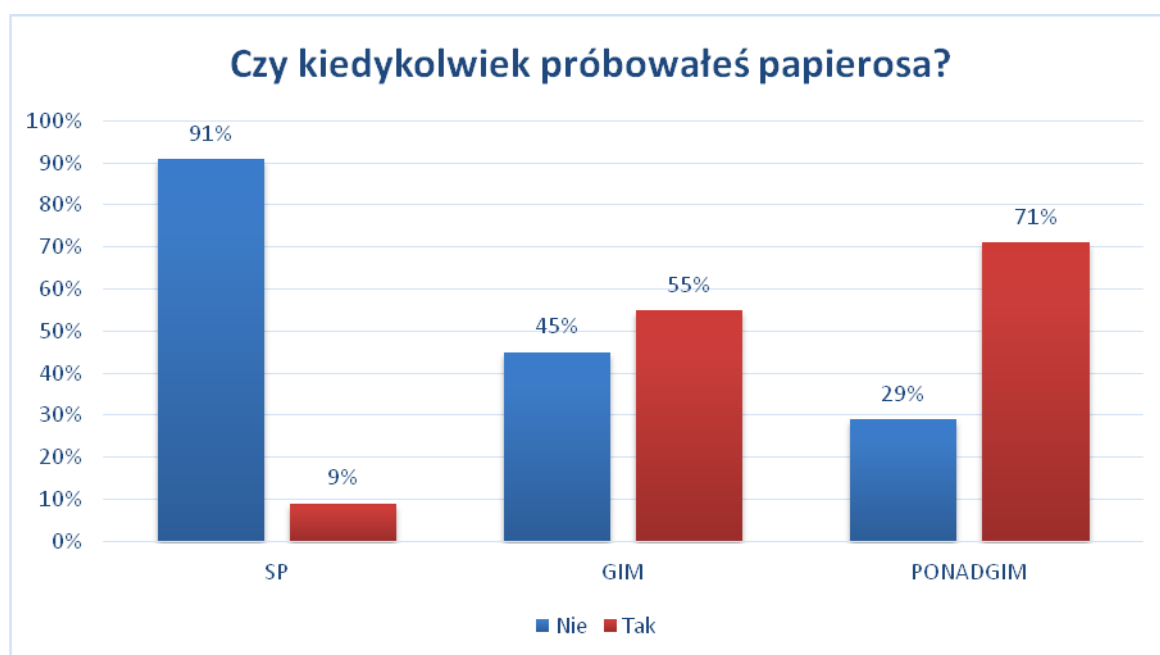

Kolejne ważne pytanie, na które odpowiadali uczniowie dotyczyło ich subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. **Pokazane poniżej wyniki sugerują, że 68% uczniów SP, 35% uczniów GIM i 16% uczniów PONADGIM nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.** Z kolei łącznie 51% najstarszych uczniów wskazuje, że jest przeciwnie, co w porównaniu z deklaracjami sprzedawców, wskazuje na istnienie pewnych rozbieżności. Sprzedawcy bowiem w zdecydowanej większości odpowiedzieli, że nie tylko nie sprzedają nieletnim alkoholu, ale, że generalnie mają oni utrudnioną możliwość jego zakupu.

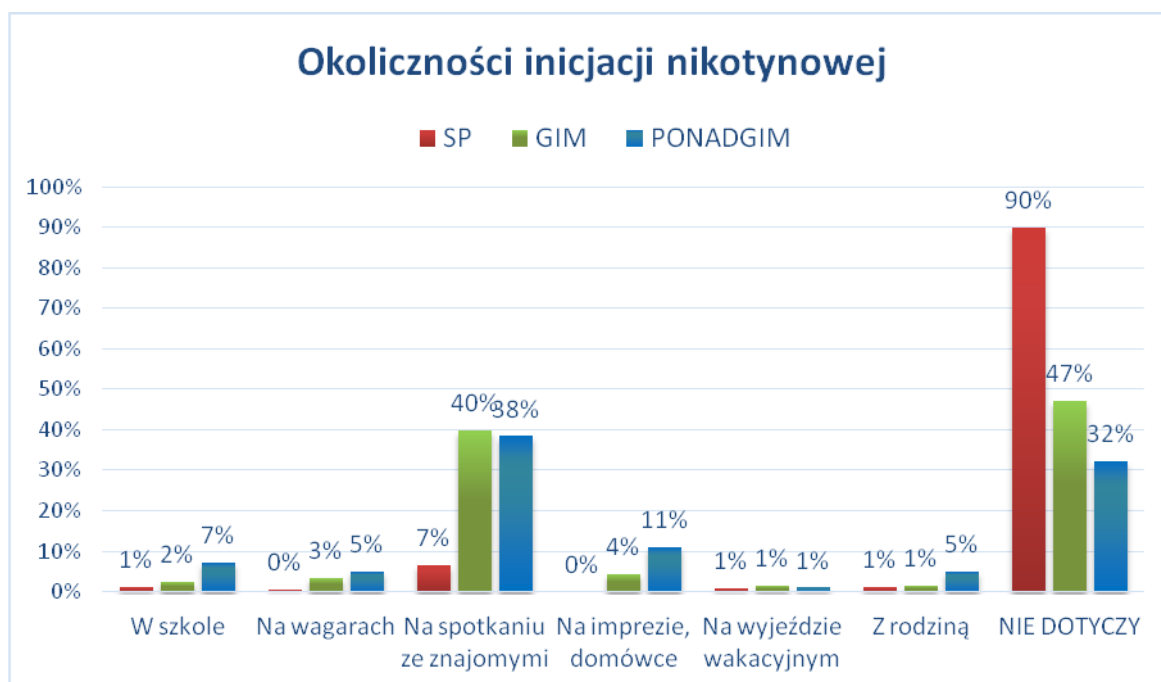

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

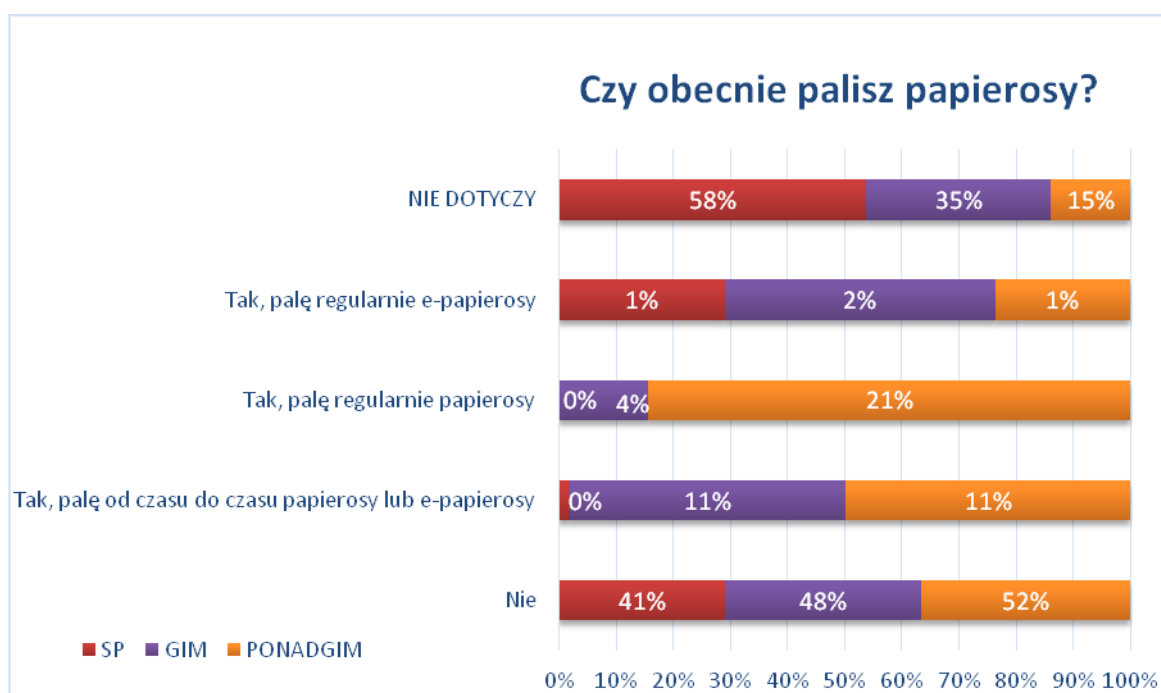
Mimo słabnącej popularności papierosów w naszym społeczeństwie są one wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów w gminie Iłowo-Osada, czy kiedykolwiek próbowali papierosa, oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 9% uczniów szkoły podstawowej, 55% uczniów klas gimnazjalnych i aż 71% najstarszych uczniów.**

Najczęściej wskazywaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SP – 7%; GIM – 40%; PONADGIM – 38%). Sygnałem ostrzegawczym może być fakt, że niewielka część uczniów pierwszego swojego papierosa zapaliła na terenie szkoły (SP – 1%; GIM – 2%; PONADGIM – 7%).

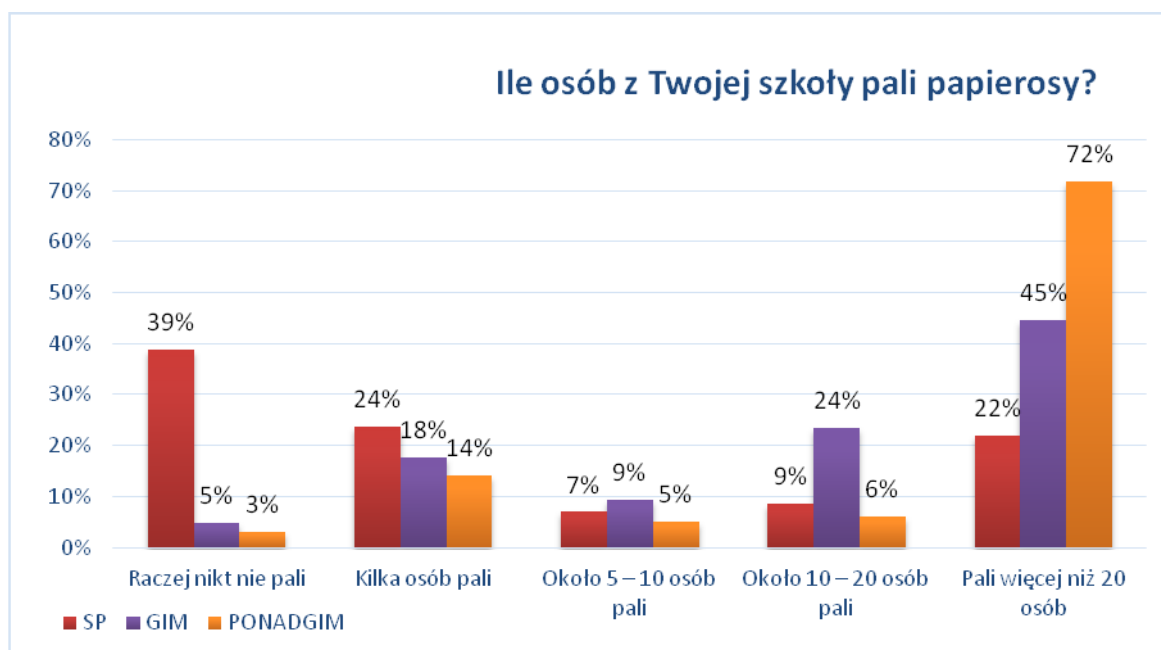

Większość uczniów gminy Iłowo-Osada, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP –99%; GIM – 83%; PONADGIM – 67%)⁷. Część uczniów pali papierosy sporadycznie (GIM – 11%; PONADGIM – 11%) a część regularnie pali papierosy lub e-papierosy (SP –1%; GIM – 2%; PONADGIM – 1%)

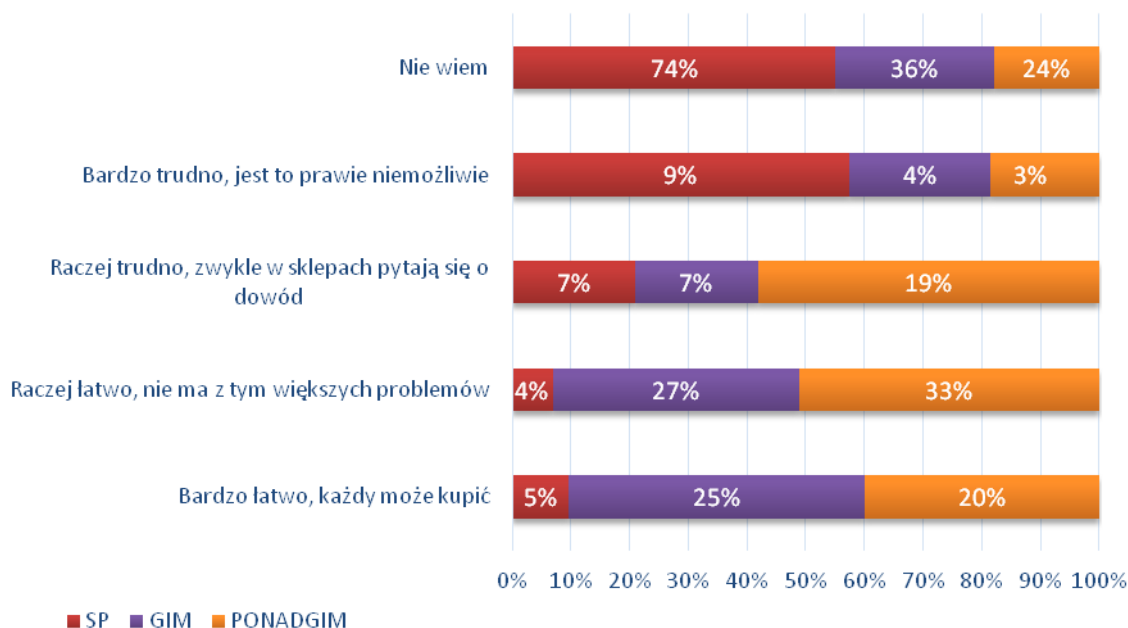
⁷ Suma odpowiedzi: *nie* i *nie dotyczy*.

Uczniowie szkół podstawowych prawie w większości oceniają, że ich koledzy raczej nie palą lub pali tylko kilka osób (łącznie 62%). Inaczej kształtują się wyniki wśród gimnazjalistów, ponieważ tylko 23% uczniów deklaruje, że ich koledzy raczej nie palą. 72% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wskazało, że ponad 20 osób z ich otoczenia pali papierosy.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. **Uczniowie szkół podstawowych w większości nie znali odpowiedzi na to pytanie (74%), a łącznie 16% z nich oceniła, że jest to raczej i bardzo trudne.** Gimnazjaliści i młodzież mają w tym względzie bardziej zróżnicowane poglądy. **36% GIM i 24% PONADGIM uczniów wskazało, że nie wie, a łącznie 52% GIM i 53% uczniów PONADGIM. oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia.**

Czy łatwo jest kupić papierosy, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – SP

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	33%	27%	13%	27%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	8%	15%	27%	50%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	61%	14%	4%	21%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	6%	2%	19%	73%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na	11%	9%	19%	61%

imprezie.				
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	12%	18%	18%	52%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	3%	4%	15%	78%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	56%	19%	5%	20%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	9%	13%	23%	55%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	7%	11%	24%	58%

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – GIM

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	33%	34%	15%	18%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	20%	29%	29%	22%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	41%	28%	17%	14%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	12%	16%	29%	44%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	17%	9%	26%	48%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	13%	14%	19%	55%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	9%	9%	22%	60%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	52%	22%	9%	17%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	13%	11%	25%	51%

Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	32%	24%	25%	19%
---	------------	------------	-----	-----

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – PONADGIM

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	31%	35%	19%	14%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	32%	36%	18%	13%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	24%	30%	26%	19%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	17%	31%	30%	21%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	19%	18%	34%	28%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	9%	12%	16%	63%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	11%	26%	22%	40%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	55%	28%	7%	10%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	14%	20%	19%	46%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	31%	31%	21%	16%

Powyższe wyniki wskazują, że zarówno młodsi, jak i starsi uczniowie przejawiają raczej konstruktywne postawy wobec różnego rodzaju substancji psychoaktywnych. Nieznaczne odchylenia dają się zauważyć w poziomie wiedzy na temat szkodliwości alkoholu zawartego w piwie oraz wódce oraz, wśród uczniów klas GIM i PONADGIM, w opinii na temat wpływu spożywania alkoholu na funkcjonowanie człowieka. Można przyjąć, że starsi uczniowie mają częstszy niż uczniowie klas SP kontakt z alkoholem lub innymi używkami. W związku z tym, ich ocena na temat popularności chociażby palenia papierosów jest także odmienna. Generalnie można przyjąć, że poddaniu badaniu

uczniowie wykazują się wysokim poziomem świadomości na temat oddziaływania środków psychoaktywnych na ich funkcjonowanie.

SUMOWANIE BADANIA I REKOMENDACJE

DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY IŁOWO - OSADA

Do najpoważniejszych zagrożeń dla lokalnego środowiska respondenci zaliczają zanieczyszczenie wody, zanieczyszczenie krajobrazu, bezrobocie, biedę oraz ubóstwo. Aczkolwiek, najmniejszym problemem w opinii badanych mieszkańców jest bezdomność.

Należy stwierdzić, że badani mieszkańcy gminy, w perspektywie wieku rozwojowego, dość wcześnie spróbowali alkoholu (między 13 a 15 r.ż.). Nie wydaje się jednak, aby miało to wpływ na ich obecne postawy wobec spożywania napojów alkoholowych. Tylko 2% badanych deklaruje, że spożywa alkohol prawie codziennie; 82% badanych wskazało, że przyjmuje od 1 do 2 porcji alkoholu w trakcie typowego dnia spożywania alkoholu. Pozwala to przyjąć, że badani mieszkańcy gminy przejawiają niski poziom ryzyka picia alkoholu.

Niepokojący wydaje się poziom wiedzy badanych mieszkańców na temat alkoholu, ponieważ nieco ponad połowa (52%) z nich stwierdziła, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Co więcej, odpowiedzi wskazują, że badani ze względu na osoby spożywające alkohol na terenie gminy, poza miejscami do tego przeznaczonymi, nie czują się bezpieczne. Pozytywnym wskaźnikiem jest spory odsetek odpowiedzi, w których badani nie zgadzają się z tym, aby alkohol pomagał w trudnych sytuacjach życiowych, aby mógł być on spożywany przez kobiety w ciąży czy osoby, które zamierzają kierować pojazdem mechanicznym.

Jeśli chodzi o palenie papierosów, podobnie jak z inicjacją alkoholową, badani wskazali ten sam przedział wiekowy, jako przedział czasu, w którym po raz pierwszy spróbowali papierosów. Tylko 10% spośród 50 respondentów nigdy nie spróbowowało papierosa. Aczkolwiek, połowa badanych mieszkańców gminy nie znajduje się obecnie w nałogu, co należy traktować jako ich mocną stronę. Wiedza na temat szkodliwości papierosów elektronicznych jest na średnim poziomie. 52% badanych wskazało, że są one mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy. Chociaż naukowe doniesienia na temat szkodliwości elektronicznych papierosów nie są przesądzone, należy przyjąć, że jakiegokolwiek zachowania, które obniżają sprawność organizmu oraz mogą stanowić elementy wspierające podejmowanie innych zachowań ryzykownych związanych z rozwojem nałogu, należą do zachowań szkodliwych.

W perspektywie problemu przemocy w rodzinie wyniki badań są niepokojące, ponieważ 14% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie a aż 62% z nich podejrzewa, że tak się dzieje. Poziom wiedzy badanych na temat, gdzie mogą udać się osoby, które potrzebują pomocy w przypadku doświadczenia przemocy jest dość niska. Tylko 28% badanych deklaruje, że wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Dodatkowo, aż łącznie 66% mieszkańców gminy Łłowo-Osada jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Ponad połowa badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego. Uzależnienie od alkoholu oraz nierzadko towarzyszące mu zjawisko przemocy nie są uzależnione ani od wykształcenia ani od poziomu majątności osób, które znajdują się w ich centrum.

PODSUMOWANIE – SPRZEDAWCY W PUNKTACH ZE SPRZEDAŻĄ ALKOHOLU

W przeciwieństwie do badanych mieszkańców sprzedawcy dysponują wyższym poziomem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu - łącznie 73% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że alkohol zawarty w piwie oraz winie jest tak samo groźny jak ten zawarty w wódce.

Łącznie 93% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany – taki wskaźnik odpowiedzi może pośrednio wskazywać na zaobserwowany wśród sprzedawców problem spożywania alkoholu na terenie gminy, np. wśród nieletnich lub osób dorosłych, które piją alkohol w miejscach, które nie są do tego przeznaczone. Nie wydaje się jednak, aby to był problem, który bezpośrednio dotyczy badanych sprzedawców. 73% badanych stwierdziło, że spożywanie alkoholu w obrębie ich sklepu zdarza się kilka razy w roku a kolejne 13%, że kilka razy w tygodniu oraz miesiącu. Takie przypuszczenia może potwierdzić także następny wskaźnik odpowiedzi, gdzie łącznie aż 93% respondentów zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. Z drugiej strony, łącznie 73% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu. Co więcej, łącznie 73% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Łłowo-Osada uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia. Próby zakupu alkoholu przez osoby nieletnie zdarza się zasadniczo rzadko.

Sprzedawcy wykazują konstruktywne postawy wobec alkoholu:

- ✓ łącznie 94% sprzedawców nie uważa, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych;
- ✓ 93% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne;
- ✓ 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

PODSUMOWANIE – DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA

Inicjację alkoholową ma za sobą: 13% badanych uczniów SP, 67% uczniów GIM oraz 94% uczniów PONADGIM. Na tle badań ESPAD, badani uczniowie wypadają korzystniej. Nie wydaje się, aby problem patologicznego spożywania alkoholu wśród badanej młodzieży był nasilony. Ponieważ:

6% uczniów szkół podstawowych miało jednorazowy kontakt z alkoholem lub piło kilka razy w życiu (3%). Również uczniowie gimnazjalni najczęściej sięgali po alkohol tylko kilka razy w życiu (28%) a 11% piło go tylko raz. Kilka razy w miesiącu spożywanie alkoholu deklaruje 31% uczniów szkół ponadgimnazjalnych a 8% z nich deklaruje, że pije codziennie lub prawie codziennie. Należy zwrócić uwagę, że udzielane odpowiedzi uczniów są ich deklaracjami, które niekoniecznie muszą odzwierciedlać rzeczywistość.

Wysoki odsetek uczniów wskazało, że już ma za sobą inicjację nikotynową: 9% uczniów szkoły podstawowej, 55% uczniów klas gimnazjalnych i aż 71% najstarszych uczniów. Można przypuszczać, że ten wysoki wskaźnik jest spowodowany m.in. powszechnym dostępem uczniów do elektronicznych papierosów, których zakup nie wymaga pełnoletności. Aczkolwiek, większość badanych uczniów gminy Łowo-Osada, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP –99%; GIM – 83%; PONADGIM – 67%). Skalę występowania zjawiska palenia papierosów wśród uczniów odzwierciedlają odpowiedzi, gdzie 72% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wskazało, że ponad 20 osób z ich otoczenia pali papierosy.

PARPA – DZIAŁANIA REKOMENDOWANE DO REALIZACJI W RAMACH GMINNYCH PROGRAMÓW PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH⁸

- ✓ Przeprowadzona diagnoza nie wykazała, aby badani mieszkańcy mieli problemy z nadmiernym spożywaniem alkoholu. Zwraca uwagę jednak poziom ich wiedzy na temat jego szkodliwości. Wobec czego, należałoby podjąć działania edukacyjne na terenie gminy mające na celu wzrost świadomości na temat potencjalnego zagrożenia, który wiąże się z brakiem wiedzy na temat równie szkodliwego działania piwa na organizm i funkcjonowanie człowieka, co chociażby wódka. Do jednych z rekomendowanych działań PARPA zalicza dofinansowanie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu w zakresie zakupu materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce. Być może istnieje formalna możliwość, aby część z tych środków wydzielić na informowanie (np. ulotki, spotkania, kampanie informacyjne) mieszkańców gminy, którzy jeszcze nie zostali skierowani do podobnej placówki, o zagrożeniach związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu.

⁸ Źródło: *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2017.

- ✓ Ponad połowa badanych mieszkańców wskazała, że ma podejrzenia, że w ich najbliższym otoczeniu są osoby, które doświadczają przemocy. W perspektywie powyższego problemu, PARPA rekomenduje podjęcie szeregu działań, do których włącza między innymi:
 - *upowszechnienie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, szczególności z problemem alkoholowym;*
 - *zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym oraz podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.*

- ✓ Rekomendacje PARPy odnoszą się także do dzieci i młodzieży. Choć przeprowadzona diagnoza nie wskazała problemów młodzieży w nadużywaniu substancji psychoaktywnych, to traktując to jako silną stronę badanych uczniów oraz mocną stronę gminy, należy podjąć działania mające na celu nie tylko utrzymanie tego stanu, ale także jego wzmocnienie. PARPA postuluje między innymi:
 - *prowadzenie na terenie szkół i gmin i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;*
 - *wspieranie prospołecznych działań i młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderkich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia;*
 - *realizację środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁOWO-OSADA NA LATA 2016-2025

W kontekście rozwiązywania problemów społecznych, zapobieganiu wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej, autorzy dokumenty przyjęli szereg następujących działań:

- tworzenie, udoskonalanie i realizacja programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej przeciwdziałających wyłączeniu społecznemu,
- współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami i inwestorami w zakresie wdrażania programów przeciwdziałania bezrobociu,
- realizacja działań ograniczających patologie społeczne, m.in. w wyniku: profilaktyki, np.
- utworzenie grup wsparcia, profesjonalnego doradztwa prawnego, zawodowego, pomocy psychologicznej, poradnictwa, mediacji i inne wyżej nie wymienionych,
- wsparcie opieki nad dziećmi (poprawa dostępu do usług przedszkolnych i opieki nad małym dzieckiem) oraz nad osobami starszymi (formy instytucjonalne, rodzinne, pomoc sąsiedzka i inne),

- wspieranie działań związanych z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych (bez ograniczeń wiekowych) oraz działań mających na celu zwiększenie adaptacji do poszukiwanych na rynku zawodów, z jednoczesnym uaktywnieniem potencjału mobilności mieszkańców,
- podnoszenie kwalifikacji mieszkańców w szczególności w zakresie obsługi małej turystyki i gospodarstw ekoturystycznych, kształtowanie postaw rynkowych i innowacyjnych, zwiększenie stopnia oraz poprawa umiejętności korzystania z Internetu, w tym z e-usług publicznych,
- budowanie przyjaznej polityki dla przedsiębiorców inwestujących w zawodowy rozwój zasobów ludzkich i system szkoleń,
- zwiększenie absorpcji środków z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI) na programy służące podnoszeniu kwalifikacji osób bezrobotnych⁹.

IV. Cele programu

Cel ogólny:

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występujących na terenie Gminy Łowo-Osada uzależnień oraz ich negatywnych następstw, w szczególności przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. ograniczenie spożycia alkoholu,
2. wyeliminowanie sprzedaży alkoholu nieletnim,
3. działalność edukacyjno- szkoleniowa,
4. prowadzenie profilaktyki wśród dzieci i młodzieży,
5. pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
6. stworzenie systemu pomocy dzieciom z rodzin uzależnionych,
7. ograniczenie zjawisk przemocy w rodzinie.

Działania służące realizacji powyższych celów.

1. Objęcie jak największej ilości dzieci i młodzieży oddziaływaniem profilaktycznym propagując zdrowy styl życia.
2. Wypracowywanie nowych i coraz bardziej skuteczniejszych form pracy profilaktycznej dla ludzi dorosłych.
3. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.
4. Pokrywanie kosztów badań osób kierowanych przez sądy na leczenie przymusowe.

⁹ Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy Łowo Osada na lata 2016-2025*, BIB Consulting Sp. z o.o., styczeń 2016, s. 95 i nast.

5. Współorganizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą poprzez koła zainteresowań, konkursy, ogniska, świetlice terapeutyczne.
6. Organizowanie wypoczynku (letniego, zimowego) w zależności od ilości chętnych -wprowadzanie elementów promujących trzeźwość w czasie wypoczynku.
7. Przystąpienie do Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”.

V. Zadania do realizacji

1. Działalność punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin:
 - a) działalność informacyjna skierowana do społeczności lokalnej na temat możliwości korzystania z pomocy terapeuty dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - b) opłacanie kosztów powołania biegłych (psycholog, psychiatra) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - c) kierowanie do Sądu o przymusowe leczenie osób nadużywających alkoholu,
 - d) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.
2. Szkolenia specjalistyczne dla członków komisji, nauczycieli oraz właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu.
3. Organizowanie prelekcji w szkołach dla rodziców i dzieci na temat problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie prowadzone przez pedagoga szkolnego, policjantów i terapeutów.
4. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej a szczególnie przed przemocą w rodzinie.
5. Prowadzenie i finansowanie działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży poprzez wdrażanie najnowszych programów.
6. Finansowanie zakupu i rozprowadzanie plakatów, ulotek dotyczących tematyki uzależnień w szkołach i punktach sprzedaży alkoholu.
7. Organizowanie i finansowanie udziału dzieci z terenu Gminy w koloniach i obozach terapeutycznych.
8. Organizowanie i finansowanie imprez i uroczystości sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
9. Organizowanie i finansowanie działalności Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych.
10. Organizowanie i współfinansowanie spotkań dla osób uzależnionych i współuzależnionych tj. maratony, mitingi, spotkania rocznicowe.
11. Organizowanie profilaktycznych imprez/pikników m.in. z okazji „Dnia Dziecka”.

12. Uczestnictwo w doposażeniu i wsparciu placówek leczenia odwykowego oraz personelu.
13. Dofinansowywanie funkcjonowania świetlicy socjoterapeutycznej w Łowie-Osadzie oraz świetlic wiejskich.
14. Organizowanie i finansowanie konkursów na temat uzależnień alkoholowych i przemocy w rodzinie.
15. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych dla dzieci i dorosłych pokazujących model zdrowego i trzeźwego życia, uczących umiejętności odmawiania.
16. Zapewnienie dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie zajęć w czasie ferii zimowych.
17. Rozszerzanie programów dla dzieci i młodzieży o różne formy zajęć sportowych pozalekcyjnych jako elementu oddziaływań profilaktycznych oraz udzielanie częściowej pomocy finansowej na zakup sprzętu i ubrań wykorzystywanych w prowadzeniu zajęć sportowych.
18. Wdrażanie programu zdrowego stylu życia w szkołach. Zakup sprzętu sportowego, ubrań sportowych i obuwia sportowego dla szkół.
19. Promowanie innych form profilaktycznych - spektakle teatralne.
20. Współfinansowanie zadań związanych z bezpieczeństwem dzieci na drodze oraz promowanie konkursów i innych zajęć o podobnej tematyce.
21. Tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki i dopalacze).
22. Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie pomocy dzieciom i młodzieży, w tym: pedagogów, nauczycieli, wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych.
23. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z osobami uzależnionymi/współuzależnionymi oraz dziećmi i młodzieżą z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy.

Działania służące do realizacji powyższych zadań.

1. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych i grupach podwyższonego ryzyka.
2. Współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w zakresie terapii dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą.
3. Inicjowanie spotkań nauczycieli z pedagogiem dotyczących podnoszenia swych kompetencji w kontaktach z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniem.
4. Tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa w rodzinie, współpraca z poszczególnymi ogniwami tj. sądem, policją, prokuraturą, ośrodkiem pomocy społecznej, pedagogiem szkolnym, pracownikami służby zdrowia, księżmi, gminnym zespołem

- interdyscyplinarnym oraz innymi osobami zajmującymi się wychowaniem i opieką nad dziećmi.
5. Promowanie zdrowego stylu życia- organizowanie imprez masowych propagujących zdrowy styl życia wolny od nałogów.
 6. Włączenie się do ogólnopolskiej kampanii „Postaw na Rodzinę” poprzez organizację imprez masowych gminnych i wiejskich.
 7. Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych z udziałem osób spoza terenu Gminy przez punkt konsultacyjny w Iłowie-Osadzie.
 8. Podejmowanie działań kontrolnych wobec podmiotów, które uzyskały zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania warunków określonych w ustawie. Do kontroli upoważnieni są Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, upoważniony przez wójta pracownik Urzędu Gminy, funkcjonariusze policji.
 9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.
 10. Podejmowanie wraz z policją interwencji w związku z naruszeniem przepisów po spożyciu alkoholu.
 11. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy w zakresie podejmowanych przez nich działań zmierzających do ograniczenia spożywania alkoholu- szczególnie przez dzieci i młodzież.
 12. Tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających i ich współfinansowanie.
 13. Organizowanie badań i sondaży lokalnych pozwalających ocenić stan problemów alkoholowych na terenie Gminy.

VI. Współpraca z:

- 1) Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.
- 3) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie.
- 4) Ośrodkami Zdrowia na terenie Gminy.
- 5) Policją.
- 6) Dyrektorami Szkół.
- 7) Pedagogami Szkolnymi.
- 8) Przedstawicielami Kościołów na terenie Gminy.

- 9) Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie.
- 10) Radą Gminy w zakresie:
 - ustalania liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad ich usytuowania.
- 11) Organizacjami pozarządowymi.
- 12) Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

VII. Podmioty realizujące:

1. Zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są przez Urząd Gminy w Iłowie-Osadzie.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowuje szczegółowy harmonogram realizacji zadań określonych w Programie. Wraz z preliminarzem wydatków przedkłada go do akceptacji Wójtowi Gminy.
3. Wójt przedkłada Radzie sprawozdanie z realizacji programu za miniony rok.

VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 150 złotych brutto za pracę i udział w posiedzeniu Komisji.
2. Członkom komisji przysługuje 150 złotych brutto za udział w innych przedsięwzięciach związanym z zadaniami Komisji.